

Programmeringsraad Logius

www.ProgrammeringsraadLogius.pleio.nl
[www.noraonline.nl/wiki/Gemeenschappelijke_Overheidsarchitectuur_\(GO\)](http://www.noraonline.nl/wiki/Gemeenschappelijke_Overheidsarchitectuur_(GO))
Postbus.pl@minbzk.nl

Ministerie van Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksrelaties

Gemeenschappelijke Overheidsarchitectuur (GO)

Machtigen en vertegenwoordigen

Datum : 25 mei 2021
Versie : 1.0
Status : Definitief

Projectnaam Gemeenschappelijke Overheidsarchitectuur
Organisatie Programmabureau Programmeringsraad Logius
Contact postbus.pl@minbzk.nl

Versiehistorie

Datum	Versie	Auteur	Opmerkingen
6 februari 2021 t/m 24 april	0.2 t/m 0.6	Wim Bakkeren	Versies voor review door kerngroep GO
25 april 2021	0.7	Wim Bakkeren, Tom Peelen	Versie voor review door klankbordgroep GO
25 mei 2021	1.0	Wim Bakkeren	Review klankbordgroep GO verwerkt en akkoord PL

Inhoud

1	Inleiding	4
2	Inleiding GO	5
2.1	Wat is de GDI?	5
2.2	Wat is GO?.....	5
3	Wat is machtigen en vertegenwoordigen?	7
3.1	Vrijwillige machtiging.....	7
3.2	Wettelijke vertegenwoordiging	8
3.3	Gehanteerde begrippen.....	8
3.4	Relevante kenmerken	9
4	Kaders voor machtigen en vertegenwoordigen	10
4.1	Het belang van machtigen en vertegenwoordigen	10
4.1.1	Wettelijke kaders	10
4.1.2	Beleidskaders	10
4.1.3	Maatschappelijke en technische ontwikkelingen	10
4.2	De scope van het subdomein Machtigen en vertegenwoordigen	11
4.2.1	Binnen scope	12
4.2.2	Binnen scope, maar niet in deze versie.....	12
4.2.3	Buiten scope.....	12
5	Generieke functies voor machtigen en vertegenwoordigen	14
5.1	Kunnen machtigen en vertegenwoordigen	14
5.2	Kunnen creëren, wijzigen en beëindigen van vertegenwoordigingsbevoegdheden	15
5.3	Kunnen gebruiken van vertegenwoordigingsbevoegdheden	16
5.4	Kunnen hebben van overzicht over vertegenwoordigingsbevoegdheden en inzicht in het gebruik	18
5.5	Kunnen beschikbaar maken van diensten voor vertegenwoordiging.....	18
5.6	Raakvlakken met andere GO-domeinen.....	19
6	Principes voor machtigen en vertegenwoordigen.....	20
6.1	Denken vanuit behoeften van burgers en bedrijven (GO-BP-1)	21
6.2	Rekening houden met de diversiteit bij burgers en bedrijven (GO-BP-2)	22
6.3	Rekening houden met diversiteit bij dienstverleners (GO-BP-3)	22
6.4	Gebruik van ontkoppelde functies (GO-BP-4)	22
6.5	Afspraken voor standaarden voor generieke voorzieningen (GO-BP-5).....	23
6.6	Zorg dat het veilig en betrouwbaar werkt (GO-BP-6).....	23
6.7	Zorg dat de werking inzichtelijk is (GO-BP-7).....	24
7	Keuzes voor machtigen en vertegenwoordigen	25
7.1	Meerdere gestandaardiseerde vertegenwoordigingsbevoegdhedenbronnen	29
7.2	Meerdere gestandaardiseerde dienstencatalogi.....	30
7.3	Stelselbreed persoonlijk overzicht van vertegenwoordigingsbevoegdheden.....	31
7.4	Stelselbreed persoonlijk overzicht van het gebruik van vertegenwoordigingsbevoegdheden	32
7.5	Notificatie door dienstverlener bij gebruik van een vertegenwoordigingsbevoegdheid ...	33
7.6	Notificatie door vertegenwoordigingsbevoegdhedenbron bij wijziging en raadpleging van een vertegenwoordigingsbevoegdheid.....	33
7.7	Raakvlakken met andere GO-domeinen.....	34
8	Bijlage: Begrippen.....	35
9	Bijlage: Verantwoording capability's pressurecooker	41

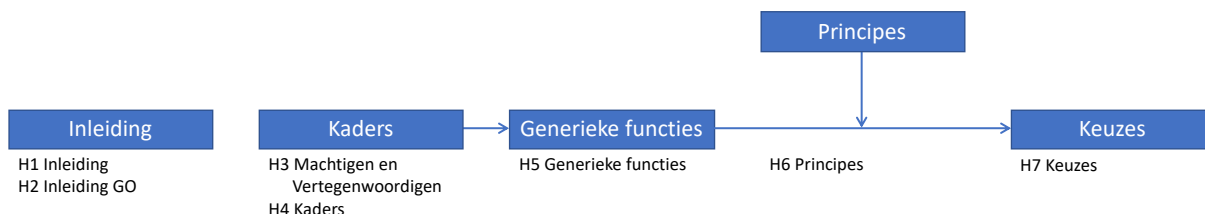
1 Inleiding

Dit document bevat de uitwerking van de Generieke Overheidsarchitectuur (GO) voor het subdomein Machtigen en vertegenwoordigen, een subdomein van het GO-domein 'Identificatie en autorisatie'. Het subdomein omvat zowel het toekennen van de bevoegdheid aan een persoon om te handelen namens een ander, als het gebruiken van die bevoegdheid bij het handelen.

Het document bouwt voort op het resultaat van werkgroep I&A 2 'Machtigen' van de Pressurecooker. In deze Pressurecooker is medio 2020 in opdracht van het ministerie van Binnenlandse zaken een versnelling aangebracht in de uitwerking van de strategie voor de Gemeenschappelijke Digitale Infrastructuur (GDI). De resultaten van de Pressurecooker zijn overgedragen aan GO om verder door te ontwikkelen. Dit document verwerkt het Pressurecooker-resultaat voor Machtigen in de door GO gehanteerde structuur van kaders, generieke functies, principes en keuzes voor afspraken, standaarden en voorzieningen.

Het document heeft de volgende indeling, zoals ook weergegeven in de afbeelding hieronder:

- Hoofdstuk 1 is deze inleiding.
- Hoofdstuk 2 is een inleiding tot GO.
- Hoofdstukken 3 en 4 beschrijven de kaders voor het Machtigen en vertegenwoordigen. Hoofdstuk 3 beschrijft het onderwerp machtigen en vertegenwoordigen op hoofdlijnen en introduceert het gehanteerde begrippenkader. Hoofdstuk 4 beschrijft de wettelijke en beleidskaders, de relevante maatschappelijke en technische ontwikkelingen en de scope van het subdomein.
- Hoofdstuk 5 beschrijft de generieke functies die nodig zijn om machtigen en vertegenwoordigen mogelijk te maken in de digitale wereld.
- Hoofdstuk 6 beschrijft de principes voor machtigen en vertegenwoordigen: de algemene regels en richtlijnen waaraan altijd moet worden voldaan en die bepalend zijn voor de inrichting van het subdomein.
- Hoofdstuk 7 beschrijft de keuzes voor het subdomein en de afspraken, standaarden en voorzieningen die daaruit volgen en die invulling geven aan de generieke functies.
- Bijlage 8 bevat de lijst met begrippen.
- Bijlage 9 beschrijft hoe de capability's in het pressurecooker-document voor Machtigen zijn verwerkt in dit document

De in dit document gebruikte begrippen die GO-breed relevant zijn, zijn opgenomen in het GO-begrippenkader. Dat begrippenkader is ten behoeve van de lezer opgenomen in de bijlage. In die bijlage zijn ook de voor machtigen en vertegenwoordigen specifieke begrippen opgenomen die niet tot het GO-brede begrippenkader behoren.

In dit document bedoelen we met 'persoon' zowel 'natuurlijk persoon' als 'niet-natuurlijk persoon' en als we spreken over 'burgers en bedrijven' dan bedoelen we daarmee 'burgers, ondernemers, bedrijven, instellingen, intermediairs en hun vertegenwoordigers'.

2 Inleiding GO

De Gemeenschappelijke Overheidsarchitectuur (GO) is de enterprise-architectuur die de Programmeringsraad Logius (PL) helpt om te sturen op de ontwikkeling van de Generieke Digitale Infrastructuur (GDI)¹. GO is ook het project dat deze architectuur maakt.

2.1 Wat is de GDI?

DigiD, MijnOverheid, Digipoort en gegevensuitwisseling met de basisregistraties zijn onmisbaar voor de digitale dienstverlening aan burgers en bedrijven². Samen met andere afspraken, standaarden en voorzieningen vormen zij de ruggengraat van de digitale overheid die alle overheidsorganisaties ondersteunt en het mogelijk maakt dat zij in samenhang functioneren. We noemen deze ruggengraat de "Generieke Digitale Infrastructuur" (GDI).

Voor sturing op de digitale overheid heeft de staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) ingesteld³:

- Het Overheidsbreed Beleidsoverleg Digitale Overheid (OBDO) dat tot taak heeft de staatssecretaris van BZK te adviseren over het beleid voor de digitale overheid;
- De Programmeringsraad Logius (PL) die het OBDO adviseert over de gewenste doorontwikkeling van de voorzieningen bij Logius.

De governance van de GDI wordt momenteel aangepast⁴. Ook de structurele inrichting van de architectuurfunctie voor de GDI wordt daarbij onderzocht. GO is een belangrijk onderdeel daarvan.

2.2 Wat is GO?

De GO is de enterprise-architectuur van de GDI en biedt als ware het een bestemmingsplan inzicht in de beoogde ontwikkeling daarvan. Het doel daarvan voor de Programmeringsraad Logius is een referentie te hebben bij besluitvorming over programma's en projecten en bij bepaling van de impact op de GDI van nieuwe beleidsvoornemens¹. Organisaties zoals Logius, die onderdelen van de GDI ontwikkelen, geeft het richting; uitvoeringsorganisaties e.a. die de GDI gebruiken, kunnen hun aansluitstrategie op de GDI ermee bepalen.

De GO is ook het project dat deze architectuur maakt. Het project realiseert ook het ondersteunde proces voor sturing met deze architectuur via routekaarten en architectuurtoetsen en ook het proces waarmee de architectuur blijft aansluiten bij ontwikkelingen in de (digitale) overheid.

De GO is opgedeeld in de volgende vier domeinen:

Domein Identificatie & autorisatie

Het domein Identificatie & autorisatie omvat alle uitwisselingen vanuit de GDI om de burger, bedrijf of instelling uniek te identificeren en authenticeren ten behoeve van autorisatie. Onder dit domein valt ook het subdomein "Machtigen en vertegenwoordigen" dat beschrijft hoe de bevoegdheid tot het digitaal handelen namens een andere persoon kan worden vastgesteld.

Domein Interactie

Het domein Interactie omvat alle onderdelen van de GDI ten behoeve van elektronische informatie-uitwisseling met burgers, bedrijven, instellingen, intermediairs en hun gemachtigden. Uitwisseling ten behoeve van Identificatie & autorisatie is hiervan uitgezonderd.

Domein Gegevensuitwisseling

Het domein Gegevensuitwisseling omvat alle uitwisselingen van gegevens via de GDI tussen informatiesystemen van overheidsorganisaties onderling en met informatiesystemen van andere organisaties.

Domein Infrastructuur

Het domein Infrastructuur omvat alle overige componenten van de GDI die veelal een basis vormen voor afspraken, standaarden en voorzieningen in de andere drie domeinen.

¹ De PL beperkt zich tot de voorzieningen in beheer bij Logius. GO heeft de gehele GDI als scope.

² Zie [De 'WHY' van de Generieke Digitale Infrastructuur \(noraonline.nl\)](https://noraonline.nl)

³ Zie Instellingsbesluit Sturing digitale overheid: <https://wetten.overheid.nl/BWBR0040648/2018-02-23>

⁴ Zie verslagen van de programmeringsraad Logius: <https://programmeringsraadlogius.pleio.nl/>

GO levert de volgende architectuurproducten op en publiceert deze op NORA-online⁵:

GO productgroep	Toelichting
Opdracht en aanpak	Projectplan en Jaarplan bevatten de planning voor realisatie van GO als geheel respectievelijk de activiteiten in het lopende jaar. De architectuurmethode beschrijft een aantal afspraken over de manier waarop de GO wordt vormgegeven.
Visie	De "Why van de GDI" beschrijft waarom overheidsorganisaties samen een GDI nodig hebben voor de digitale overheid. De architectuurvisie beschrijft de principes voor inrichting van de GDI die voortkomen uit maatschappelijke en technologische ontwikkelingen.
Werkwijze & kaders	GO basisprincipes en Uitgangspunten voor capability's zijn een aanvulling op NORA-principes die samen de onderbouwing zijn voor keuzen die GO maakt. GO-begrippen bevat algemene begrippen die gebruikt worden in de GO.
Uitwerking domeinen	Dit bevat de richtinggevende keuzen van GO ten aanzien van de benodigde afspraken, standaarden en voorzieningen. Deze keuzen zijn per domein en soms sub-domein van GO in afzonderlijke documenten opgenomen. Pressurecooker documenten bevatten visies op benodigde generieke functies per domein. Deze worden door GO verder uitgewerkt tot richtinggevende keuzen per domein of sub-domein.

⁵ Zie [https://www.noraonline.nl/wiki/Gemeenschappelijke_Overheidsarchitectuur_\(GO\)](https://www.noraonline.nl/wiki/Gemeenschappelijke_Overheidsarchitectuur_(GO))

3 Wat is machtigen en vertegenwoordigen?

De term machtigen wordt in de praktijk in verschillende betekenissen gebruikt. De overeenkomst is steeds dat aan een persoon de bevoegdheid wordt toegekend om bepaalde handelingen te verrichten namens een ander persoon.⁶ Het toekennen van die bevoegdheid kan zowel een vrijwillige als een wettelijke basis hebben. Als de basis vrijwillig is spreken we over 'machtigen'. Voor het toekennen van de bevoegdheid op wettelijke basis bestaat geen gangbare algemene term, mede omdat in dat geval niet altijd sprake is van het actief door een persoon toekennen van de bevoegdheid. Er wordt daarom meestal gesproken over 'wettelijke vertegenwoordiging'. Het handelen namens een ander noemen we in dit document in beide gevallen 'vertegenwoordigen'. De persoon namens wie wordt gehandeld noemen we 'de vertegenwoordigde' en de persoon waaraan de bevoegdheid is verstrekt om te handelen namens de ander noemen we 'de vertegenwoordiger'.

De twee verschillende vormen zijn hieronder nader toegelicht.⁷

3.1 Vrijwillige machtiging

Vrijwillig machtigen is het door de vertegenwoordigde vrijwillig verstrekken van de bevoegdheid aan de vertegenwoordiger om namens de vertegenwoordigde bepaalde handelingen te verrichten. Het bestuursrecht (art. 2.1 Awb) hanteert met betrekking tot het recht op vertegenwoordiging in bestuursrechtelijke procedures de termen machtigen, gemachtigde en belanghebbende. In dit document hanteren we zoals gezegd de termen machtigen, vertegenwoordiger en vertegenwoordigde.

Vrijwillig machtigen door een natuurlijk persoon gaat uit van wilsbekwaamheid van de vertegenwoordigde. Een natuurlijk persoon die wilsbekwaam is, wordt geacht niet onder het regime van de vrijwillige machtiging te vallen, maar onder (één of meerdere van de vormen van) wettelijke vertegenwoordiging. In dat geval kan de wettelijke vertegenwoordiger wel een vrijwillige machtiging verstrekken namens de vertegenwoordigde.

Vrijwillige machtigingen namens een niet-natuurlijke persoon worden verstrekt door een natuurlijke persoon. Niet-natuurlijke personen kunnen immers niet zelf handelen. Van belang is dan of de natuurlijke persoon bevoegd is om namens de niet-natuurlijke persoon een machtiging af te geven. Het blijft formeel gezien de niet-natuurlijke persoon die de machtigingen verleent, ongeacht wie dat namens de niet-natuurlijke persoon doet. Een wisseling van bestuurder heeft daar bijvoorbeeld geen invloed op.

Bij vrijwillig machtigen verstrekt de vertegenwoordigde machtigingen aan één of meer vertegenwoordigers. Het initiatief hiertoe kan zowel bij de vertegenwoordigde als de vertegenwoordigers liggen. Beide dienen in te stemmen met de machtiging. Bij vrijwillig machtigen, waarbij geen plichten tussen burgers worden overgedragen, is het niet noodzakelijk dat de vertegenwoordiger expliciet instemt met de machtiging. Het gebruik van de machtiging toont impliciet de instemming van de vertegenwoordiger aan.

Het verlenen van een vrijwillige machtiging is vormvrij, tenzij de wet anders bepaalt (artikel 3:61 BW). Evenwel verdient het sterk de aanbeveling om een machtiging vast te leggen. Op die manier wordt voorkomen dat er discussie ontstaat over de vraag óf er een machtiging is verleend. In aanvulling daarop verdient het aanbeveling de inhoud van de machtiging – en daarmee de reikwijdte van de vertegenwoordigingsbevoegdheid – zo concreet mogelijk te omschrijven (artikel 3:62 BW). Op die manier kan zoveel mogelijk worden voorkomen dat er onduidelijkheid ontstaat over de reikwijdte van de machtiging. Daarnaast moet het voor de vertegenwoordigde duidelijk zijn waarvoor hij precies een machtiging verleent, en wat de implicaties daarvan zijn. Dat is allereerst vanuit juridisch perspectief relevant, omdat voor een rechtsgeldige machtiging een op rechtsgevolg gerichte wil van de burger is vereist. Daarnaast is het vanuit transparantie van belang dat de vertegenwoordigde weet wat de implicaties zijn van het inschakelen van een vertegenwoordiger.

Vrijwillig machtigen treft men veel aan tussen burgers onderling (ondersteuning van familie of vrienden), tussen burger en organisaties/professionals (bijv. zakelijke dienstverlening aan

⁶ Het handelen door apparaten (ook wel: devices) namens personen is buiten scope van deze versie.

⁷ De introductie in dit hoofdstuk tot het onderwerp machtigen en vertegenwoordigen is deels gebaseerd op bijlage 1 Begrippenlijst van de Globale Architectuur Machtigen van het Programma Machtigen, versie 1.0, 22 mei 2018.

particulieren) en tussen organisaties/professionals onderling (bijv. zakelijke dienstverlening). Ook binnen organisaties is sprake van vrijwillig machtigen in de vorm van autorisatie en delegatie.

Voor sommige digitale diensten kunnen vrijwillige machtigingen digitaal worden vastgelegd in een register, bijvoorbeeld bij DigiD Machtigen of eHerkenning. Bij eHerkenning werkt dat als volgt. Een bedrijf creëert een machtigingenregister voor zichzelf door de bestuurder (zoals ingeschreven bij de Kamer van Koophandel) dit te laten aanvragen bij een leverancier van eHerkenning. Deze bestuurder is als enige bevoegd om machtigingenbeheerders namens het bedrijf aan te wijzen. Dit zijn degenen die voor het bedrijf de machtigingen in het register beheren. Vervolgens kunnen daadwerkelijk machtigingen aan medewerkers worden vastgelegd door de machtigingenbeheerder.

3.2 Wettelijke vertegenwoordiging

In het geval van wettelijke vertegenwoordiging is sprake van een bij wet of bij gerechtelijke uitspraak geregelde verantwoordelijkheid en bevoegdheid om een ander te vertegenwoordigen. De vertegenwoordigde is in dergelijke gevallen niet zelf handelingsbekwaam of -bevoegd. Een voorbeeld van bij wet geregelde vertegenwoordiging is ouderlijk gezag. Een voorbeeld van bij gerechtelijke uitspraak geregelde vertegenwoordiging is onder-curatelestelling.

Het aanwijzen van de bestuurders van een niet-natuurlijke persoon is ook een vorm van wettelijke vertegenwoordiging, gebaseerd op een statuut of notariële akte.

Wettelijke vertegenwoordiging is niet vrijblijvend, niet voor de vertegenwoordigde en niet voor de vertegenwoordiger. Dit is een essentieel verschil met vrijwillige machtiging. Omdat bij wettelijke vertegenwoordiging geen sprake is van een vrijwillig door de vertegenwoordigde actief verstrekt verzoek tot vertegenwoordiging, spreekt men hier niet van 'machtigen'.

Wettelijke vertegenwoordiging treft men o.a. aan in het sociaal domein (ouderlijk gezag en maatschappelijke vertegenwoordiging), de zorg (patiëntenvertegenwoordiging en mentorschap), het financiële domein (bewindvoering en onder-curatelestelling), het juridisch domein (juridische vertegenwoordiging) en vertegenwoordiging van een rechtspersoon door een bestuurder.

Wettelijke vertegenwoordiging geregeld bij gerechtelijke uitspraken is vastgelegd in een registratie. Wettelijke vertegenwoordiging geregeld bij wet is af te leiden uit één of meer registraties. Een gerechtelijke uitspraak kan bijvoorbeeld vastgelegd zijn in het curatele-register en ouderlijk gezag is bijvoorbeeld af te leiden uit de BRP in combinatie met andere registraties.

3.3 Gehanteerde begrippen

In dit document gebruiken we de term **vertegenwoordigingsbevoegdheid** voor zowel de vrijwillig als wettelijk toegekende bevoegdheid om te handelen namens een ander.

Onder **machtigen** verstaan we het vrijwillig toekennen van deze bevoegdheid. Voor het wettelijk toekennen ervan is geen gangbare term beschikbaar.

Onder **vertegenwoordigen** verstaan we het handelen door een persoon namens een ander persoon, zowel op vrijwillige als op wettelijke basis.

Degene namens wie wordt gehandeld noemen we de **vertegenwoordigde**.

Degene die de bevoegdheid heeft om te handelen namens de ander noemen we de **vertegenwoordiger**.

De relatie die vertegenwoordigde en vertegenwoordiger met elkaar hebben noemen we de **vertegenwoordigingsrelatie**.

We spreken soms over de **verstrekker** van de vertegenwoordigingsbevoegdheid, omdat dat niet in alle gevallen de vertegenwoordigde is. Bij vrijwillig machtigen is het over het algemeen wel de vertegenwoordigde, maar het kan ook de wettelijk vertegenwoordiger van de vertegenwoordigde zijn. Bij een ketenmachtiging, waarbij de vertegenwoordiger (bijvoorbeeld een bedrijf) een derde persoon (bijvoorbeeld een medewerker) machtigt is de vertegenwoordiger de verstrekker van de tweede machtiging.

Bij wettelijke vertegenwoordiging op basis van een gerechtelijke uitspraak is de rechter te beschouwen als de verstrekker. Bij het benoemen van de bestuurders die een rechtspersoon vertegenwoordigen kan het orgaan dat de bestuurders benoemt worden gezien als de verstrekker. Bij een bij wet geregelde vertegenwoordiging is er geen sprake van een actieve verstrekker; de vertegenwoordigingsbevoegdheid wordt niet actief toegekend, maar volgt uit de wetgeving.

3.4 Relevante kenmerken

Hieronder is een aantal relevante kenmerken van machtigen en vertegenwoordigen toegelicht.

Wijzigen en beëindigen van de vertegenwoordigingsbevoegdheid

Voor beide vormen geldt dat er aanleidingen kunnen zijn om de vertegenwoordigingsbevoegdheid te wijzigen of beëindigen. Wat de mogelijke aanleiding zijn en wie moet kunnen wijzigen en beëindigen verschilt voor beide vormen.

Diensten en reikwijdte van de vertegenwoordigingsbevoegdheid

Een vertegenwoordigingsbevoegdheid geeft de bevoegdheid, en bij wettelijke vertegenwoordiging ook de verantwoordelijkheid, om bepaalde handelingen namens de ander te verrichten. Deze handelingen hebben veelal de vorm van het afnemen van één of meer diensten en/of het afhandelen van één of meer zaken.

Onder een dienst verstaan we conform de NORA een afgebakende prestatie van een organisatie of diens medewerkers. Een organisatie die diensten levert noemen we een dienstverlener. Dienstverleners moeten hun digitale diensten beschikbaar maken voordat er vertegenwoordigingsbevoegdheden voor kunnen worden verstrekt en gebruikt. Sommige wettelijke vertegenwoordigingsbevoegdheden gelden voor alle diensten, zoals ouderlijk gezag.

De reikwijdte van een vertegenwoordigingsbevoegdheid kan variëren, bijvoorbeeld alle diensten in de relatie van de vertegenwoordigde met de overheid, diensten in een bepaalde sector of één specifieke dienst of zaak. Een vertegenwoordigingsbevoegdheid kan ook beperkt zijn in de tijd of gelden voor een bepaald tijdvak, bijvoorbeeld inkomstenbelasting 2020.

Toegang verlenen aan de vertegenwoordiger

De vertegenwoordiger dient bij het handelen namens de vertegenwoordigde aan te kunnen tonen dat aan hem of haar een vertegenwoordigingsbevoegdheid is toegekend. De dienstverlener bepaalt vervolgens of de vertegenwoordiger toegang krijgt tot de dienst.

Contact met de vertegenwoordigde en vertegenwoordiger

Een dienstverlener is in het geval van een vertegenwoordigingsbevoegdheid verplicht het contact met de vertegenwoordigde zowel via de vertegenwoordigde als de vertegenwoordiger te laten lopen, als daarom is verzocht. Het gaat dan niet alleen om de toezending van (formele) besluiten, maar ook om andere correspondentie. De dienstverlener dient daarvoor in staat te zijn om de vertegenwoordiger te bereiken.

4 Kaders voor machtigen en vertegenwoordigen

Dit hoofdstuk beschrijft waarom de overheid machtigen en vertegenwoordigen mogelijk moet maken in de digitale wereld, welke kaders daarbij gelden en wat de scope van het subdomein Machtigen en vertegenwoordigen is.

4.1 Het belang van machtigen en vertegenwoordigen

Uit wetgeving, beleid en maatschappelijke en technische ontwikkelingen volgt dat de overheid het in de digitale wereld mogelijk moet maken dat iedereen vrijwillig of wettelijk vertegenwoordigd kan worden, in ieder geval in zijn of haar relatie met de overheid.

4.1.1 Wettelijke kaders

- A. De modernisering van de Algemene wet bestuursrecht (Awb) zal de burger het recht geven om officiële berichten, zoals aanvragen en bezwaarschriften, digitaal aan het bestuursorgaan te zenden. Onder officiële berichten vallen in ieder geval berichten met rechtsgevolgen.
- B. De Awb schrijft voor dat eenieder zich ter behartiging van zijn belangen in het verkeer met bestuursorganen kan laten bijstaan of door een ander laten vertegenwoordigen. De overheid is daarom primair verantwoordelijk voor het aanbieden van oplossingen hiervoor voor de eigen dienstverlening. In de Awb is geen verschil in de vertegenwoordigingsfunctie aangegeven voor burger of bedrijf.
- C. Wanneer de Wet digitale overheid (Wdo) in werking treedt, zijn bestuursorganen verplicht om digitale machtigingen te accepteren bij dienstverlening op betrouwbaarheidsniveau substantieel en hoog. Ze worden verplicht om digitaal afgegeven machtigingen te accepteren en mogen daarbij om een bewijs van machtiging vragen.⁸ De Wdo beperkt zich voorsnog tot een bewijs van machtiging uit de machtigingsvoorziening die door de minister zal worden gerealiseerd.

Uit deze wettelijke kaders volgt dat het mogelijk moet zijn om je bij alle dienstverleners binnen de Overheid digitaal te laten vertegenwoordigen. Ook wettelijke vertegenwoordigers moeten hun rechten en plichten digitaal kunnen uitoefenen. Om dit recht ten volle te kunnen benutten moet het mogelijk worden gemaakt om een verklaring van vertegenwoordigingsbevoegdheid digitaal te kunnen overleggen.

4.1.2 Beleidskaders

- D. Het wordt door de samenleving steeds belangrijker geacht dat iedereen mee kan doen in de digitale samenleving (inclusie). Ook iedereen die dat niet wil, niet kan of niet mag. Door ondersteuning te krijgen, of door iemand te machtigen, of als dat nodig is een wettelijke vertegenwoordiger aan te wijzen. Machtigen is daarom één van de speerpunten van het kabinet en een prioriteit in de eerste tranche van de Wdo. In het Regeerakkoord 2017 is een machtigingsfunctie aangekondigd.

Ook uit dit beleidskaders volgt het belang van vertegenwoordiging in het digitale verkeer met de overheid.

4.1.3 Maatschappelijke en technische ontwikkelingen

De volgende maatschappelijke en technische ontwikkelingen zorgen er ook voor dat vertegenwoordigen aan belang wint in het digitale verkeer. Ook volgen er een aantal eisen en wensen uit voor de oplossingen voor machtigen en vertegenwoordigen.

- E. Het uitlenen van authenticatiemiddelen zoals DigiD is altijd een onbedoelde toepassing geweest en wordt met het steeds meer toepassen van hogere betrouwbaarheidsniveaus praktisch onmogelijk. Het is daardoor steeds minder een alternatieve (onbedoelde) oplossing voor machtigen.

⁸ Dit wordt naar verwachting geregeld in het Besluit Machtigen dat in procedure wordt gebracht nadat de Wdo in werking is getreden.

- F. Toenemende complexiteit van wet- en regelgeving en verdere specialisaties nopen burgers en bedrijven tot het meer en meer inzetten van specialisten in hun contacten met de overheid en ook met instellingen en bedrijven.
- G. Vanuit burgers en bedrijven gezien is het onderscheid tussen publieke en private diensten en publieke en private oplossingen voor machtigen (en ook voor identificatie en authenticatie) ongewenst. Het is daarom gewenst dat oplossingen voor machtigen en vertegenwoordigen rekening houden met toekomstig gebruik in het private domein als politiek of beleid hiertoe besluit.
Het document 'Uitgangspunten GDI-capability's'⁹ stelt dat de GDI flexibel is ingericht om toekomstige veranderingen op te kunnen vangen. Ook de 'Why van de GDI'¹⁰ stelt dat de GDI zodanig is ontworpen en ingericht dat eenvoudig voldaan kan worden aan gewijzigd beleid en nieuwe functionele eisen.
De domeinoverstijgende bruikbaarheid is zo'n toekomstige verandering die de GDI op moet kunnen vangen. Ook stelt de 'Why van de GDI' dat de GDI van de overheid is, maar niet alleen vóór de overheid: waar mogelijk werkt de GDI als een open systeem, ook partijen buiten de overheid kunnen de GDI gebruiken om eigen diensten te verrijken.
- H. Internationalisering en arbeidsmobiliteit vragen om oplossingen voor machtigen en vertegenwoordigen die ook landsgrensoverschrijdend kunnen werken. Het is daarom gewenst dat oplossingen hiervoor in de toekomst, als politiek of beleid hiertoe besluit, aan kunnen sluiten op internationale afspraken en stelsels in de Europese Unie en mogelijk ook daarbuiten.
Het document 'Uitgangspunten GDI-capability's' stelt dat de GDI flexibel is ingericht om toekomstige veranderingen op te kunnen vangen. Ook de 'Why van de GDI' stelt dat de GDI zodanig is ontworpen en ingericht dat eenvoudig voldaan kan worden aan gewijzigd beleid en nieuwe functionele eisen.
Aan kunnen sluiten op internationale afspraken is zo'n toekomstige verandering die de GDI op moet kunnen vangen. Bovendien stellen zowel het 'Beleidskader digitale basisinfrastructuur'¹¹ als de 'Uitgangspunten generieke functies GDI' dat we samen werken aan digitalisering over de grens.
- I. Oplossingen voor machtigen en vertegenwoordigen zijn niet los te zien van oplossingen voor identificatie en authenticatie. Tot de bestaande authenticatie-oplossingen zullen de komende jaren (binnen de EU) meerdere nieuwe leveranciers (in de eID- en ETD-stelsels) toetreden, met verschillende middelen (zowel digitaal als analoog, waaronder de ID-kaart). Deze nieuwe middelen moeten in Nederland worden geaccepteerd. Oplossingen voor machtigen en vertegenwoordigen moeten daarom bruikbaar zijn met meerdere geaccepteerde authenticatiemiddelen. Het moet ook mogelijk zijn dat personen zonder digitale authenticatiemiddelen een vrijwillige machtiging kunnen verstrekken.
- J. Burgers en bedrijven krijgen steeds meer (digitale) mogelijkheden om regie te voeren op hun gegevens bij de overheid en bij andere organisaties. Ook voor deze mogelijkheden geldt dat niet iedereen daar zelf gebruik van wil, kan of mag maken en zich daarom wil of moet laten vertegenwoordigen bij het voeren van regie op zijn of haar gegevens.

4.2 De scope van het subdomein Machtigen en vertegenwoordigen

Bij de afbakening van de scope hieronder zijn de volgende opmerkingen van toepassing:

- Dat zaken in scope zijn betekent dat ze meegenomen worden in de uitwerking van het GO-subdomein Machtigen en vertegenwoordigen.
- Dat zaken binnen scope zijn betekent niet per se dat er generieke functies¹² binnen de GDI voor worden gerealiseerd. Dat is afhankelijk van de voor het subdomein gemaakte keuzes.
- Dat zaken binnen scope zijn zegt niets over per wanneer er generieke functies voor worden gerealiseerd. Dit document doet daar geen uitspraken over. Dat bijvoorbeeld 'gebruik in het private domein' en 'landsgrensoverstijgend gebruik' binnen scope zijn betekent niet dat

⁹ In de 'Uitgangspunten generieke functies GDI' (30 juni 2020) zijn deze uitgangspunten uit het 'Beleidskader digitale basisinfrastructuur' toegespitst op de GDI.

¹⁰ De 'Why van de GDI' (versie 1, 1 december 2020).

¹¹ In het 'Beleidskader digitale basisinfrastructuur' (23 april 2019) zijn de uitgangspunten opgenomen om het beleid voor de digitale basisinfrastructuur te ontwikkelen en de generieke functies van deze basisinfrastructuur vorm te geven.

¹² Zie het volgende hoofdstuk voor de definitie van 'generieke functie'.

de afspraken, standaarden en generieke voorzieningen voor het subdomein daar meteen of op termijn invulling aan moeten geven.

- Dat zaken in scope zijn, maar niet in deze versie, betekent dat ze wel in scope zijn van het subdomein, maar in deze versie van het document niet zijn uitgewerkt.

4.2.1 Binnen scope

Het volgende is binnen scope van het GO-subdomein Machtigen en vertegenwoordigen:

1. Vertegenwoordiging voor en door natuurlijke en niet-natuurlijke personen. Beide kunnen binnen de vertegenwoordigingsrelatie zowel als vertegenwoordigde of vertegenwoordiger optreden.
2. Machtigen en vertegenwoordigen op vrijwillige en wettelijke basis.
3. Machtigen en vertegenwoordigen voor publieke diensten: diensten ter uitoefening van een publieke taak of in het algemeen belang die worden uitgevoerd door een bestuursorgaan zoals bedoeld in de Awb of andere in de Wdo aangewezen organisaties (zoals op dit moment o.a. zorginstellingen).
4. Machtigen en vertegenwoordigen voor private diensten die voldoen aan nog te bepalen afspraken.
5. Machtigen en vertegenwoordigen binnen en buiten Nederland als daarvoor kan worden aangesloten op Europese of internationale afspraken.
6. Machtigen en vertegenwoordigen voor het afnemen van dienstverlening via de kanalen persoon-naar-persoon, persoon-naar-systeem en systeem-naar-systeem.
7. Horizontale vertegenwoordiging: vertegenwoordiging van een persoon door een ander persoon zonder hiërarchische verhouding.
8. Verticale vertegenwoordiging: vertegenwoordiging met een hiërarchische relatie binnen een rechtspersoon. Een natuurlijk persoon binnen een organisatie (b.v. een accountant binnen een accountantskantoor) voert binnen die organisatie taken uit en doet zaken met andere organisaties.
9. Ketenvertegenwoordiging: De situatie waarin twee of meer vertegenwoordigingsrelaties een keten van vertegenwoordiging vormen. De laatste persoon in de keten (de persoon die de handeling verricht) vertegenwoordigt een persoon die een ander persoon vertegenwoordigt. De eerste persoon in de keten is de persoon namens wie de handeling wordt verricht. Bij een vrijwillige machtiging wordt die persoon vaak de belanghebbende genoemd.

4.2.2 Binnen scope, maar niet in deze versie

1. Handelen door nabestaanden. Nabestaanden moeten zaken betreffende een overledene ook digitaal kunnen afhandelen. De verwachting van de kerngroep GO is dat het past in de gekozen uitwerking, maar dat het mogelijk aanvullende afspraken, standaarden en voorzieningen vraagt.¹³
2. Vertegenwoordiging door apparaten (ook wel: devices). Dit is een onderwerp dat aan belang wint, maar dat nog onvoldoende is uitgekristalliseerd om nu uitgewerkt te worden.

4.2.3 Buiten scope

1. Toetsen of de vertegenwoordiger (nog steeds) kan en mag handelen en, in het geval van een vrijwillige machtiging, ook de toets of de vertegenwoordigde (nog steeds) kan en mag handelen.
Bij vertegenwoordiging kan het nodig zijn om deze twee zaken te toetsen, omdat tussen het moment dat de vertegenwoordigingsbevoegdheid is toegekend en het moment van handelen door de vertegenwoordiger de situatie kan zijn veranderd.
Bij een vrijwillige machtiging kan het bijvoorbeeld voorkomen dat de vertegenwoordigde inmiddels niet meer kan en mag handelen en de vrijwillige machtiging daardoor niet langer geldig is. Ook is het mogelijk dat de vertegenwoordiger inmiddels niet meer kan en mag handelen.

¹³ Het programma Vertegenwoordiging voert een pilot m.b.t. nabestaanden uit.

De toets of een persoon bij het afnemen van een dienst kan en mag handelen, kan ook nodig zijn als de persoon namens zichzelf handelt. Vanwege deze samenhang is de toets buiten scope geplaatst en zal de uitwerking ervan in het overkoepelende domein Identificatie en autorisatie worden opgepakt. Zodra die uitwerking gereed is, kan worden bekeken wat het betekent voor het subdomein Machtigen en vertegenwoordigen.

5 Generieke functies voor machtigen en vertegenwoordigen

Dit hoofdstuk beschrijft de generieke functies voor het subdomein Machtigen en vertegenwoordigen. Volgens NORA is een generieke functie "iets wat meerdere overheidsorganisaties moeten kunnen voor het uitvoeren van hun taken. Het gaat daarbij over capaciteiten waarover overheidsorganisaties in relatie tot de buitenwereld moeten beschikken, die zodanig generiek zijn dat ze op een vergelijkbare manier zijn in te richten. Vaak met behulp van informatietechnologie."

Voor het subdomein Machtigen en vertegenwoordigen onderkennen we de volgende generieke functies:

0. **Kunnen machtigen en vertegenwoordigen**

Personen moeten in staat worden gesteld om elkaar over en weer te kunnen machtigen en vertegenwoordigen, in ieder geval in hun relatie met de overheid.

Deze generieke functie kent de volgende onderliggende generieke functies:

1. **Kunnen creëren, wijzigen en beëindigen van vertegenwoordigingsbevoegdheden**

Het moet voor de verstrekker mogelijk zijn om vertegenwoordigingsbevoegdheden te creëren, te wijzigen en te beëindigen.

2. **Kunnen gebruiken van vertegenwoordigingsbevoegdheden**

Het moet voor de vertegenwoordiger mogelijk zijn om gebruik te maken van de aan hem of haar verstrekte vertegenwoordigingsbevoegdheden bij het handelen namens de vertegenwoordigde.

3. **Kunnen hebben van overzicht over vertegenwoordigingsbevoegdheden en inzicht in het gebruik**

Verstrekker, vertegenwoordigde en vertegenwoordiger moeten overzicht kunnen hebben over de voor, door en aan hen verstrekte vertegenwoordigingsbevoegdheden en inzicht in het gebruik ervan.

4. **Kunnen beschikbaar maken van diensten voor vertegenwoordiging**

Dienstverleners moeten in staat zijn gesteld om hun machtigbare diensten te publiceren, zodat bij het creëren van een vertegenwoordigingsbevoegdheid aangegeven kan worden op welke diensten de bevoegdheid van toepassing is (als dat noodzakelijk is).

Deze generieke functies zijn hieronder uitgewerkt. De afspraken, standaarden en voorzieningen die de generieke functies realiseren, zijn uitgewerkt in hoofdstuk 7. In bijlage 9 is beschreven hoe de capability's in het pressurecooker-document voor Machtigen zijn verwerkt in dit document.

5.1 Kunnen machtigen en vertegenwoordigen

<i>GO-GF-MV00 - Kunnen machtigen en vertegenwoordigen</i>
ID: GO-GF-MV00
Naam Korte naam: Machtigen en vertegenwoordigen Lange naam: Kunnen machtigen en vertegenwoordigen
Beschrijving Personen moeten in staat worden gesteld om elkaar over en weer te kunnen machtigen en vertegenwoordigen, in ieder geval in hun relatie met de overheid.
Rationale Conform de Awb (zie Wettelijk kader A en B), moet iedereen door een ander vertegenwoordigd kunnen worden in zijn of haar relatie met de overheid. Iedereen die niet zelf wil, kan of mag handelen moet door een ander vertegenwoordigd kunnen worden, vrijwillig of op wettelijke basis. Gezien de maatschappelijke ontwikkelingen is het gewenst om ook in het private domein en landsgrensoverstijgend machtigen en vertegenwoordigen mogelijk te kunnen maken.

GO-GF-MV00 - Kunnen machtigen en vertegenwoordigen

Implicaties

Zie voor de implicaties de onderliggende generieke functies:

1. Kunnen creëren, wijzigen en beëindigen van vertegenwoordigingsbevoegdheden.
2. Kunnen gebruiken van vertegenwoordigingsbevoegdheden.
3. Kunnen hebben van overzicht over vertegenwoordigingsbevoegdheden en inzicht in het gebruik.
4. Kunnen beschikbaar maken van diensten voor vertegenwoordiging.

5.2 Kunnen creëren, wijzigen en beëindigen van vertegenwoordigingsbevoegdheden

GO-GF-MV01 - Kunnen creëren, wijzigen en beëindigen van vertegenwoordigingsbevoegdheden

ID: GO-GF-MV01

Naam

Korte naam: Beheer van vertegenwoordigingsbevoegdheden

Lange naam: Kunnen creëren, wijzigen en beëindigen van vertegenwoordigingsbevoegdheden

Beschrijving

Het moet mogelijk zijn om vertegenwoordigingsbevoegdheden te creëren, te wijzigen en te beëindigen.

Rationale

Het verdient sterk de aanbeveling om een vertegenwoordigingsbevoegdheid expliciet vast te leggen. Op die manier wordt voorkomen dat er discussie ontstaat over de vraag óf er een vertegenwoordigingsbevoegdheid is verleend en voor welke diensten.

Het initiatief tot een vrijwillige machtiging kan zowel bij de vertegenwoordigde als de vertegenwoordiger liggen. De persoon die niet het initiatief heeft genomen moet de machtiging kunnen bevestigen.

De memorie van toelichting WDO, onder artikel 5 lid 1 onderdeel b, zegt over het vastleggen van een machtiging het volgende:

"Bij de vastlegging in elektronische vorm wordt de strekking van de vertegenwoordigingsbevoegdheid uitgedrukt in termen van de elektronische diensten (wat) die de vertegenwoordiger namens de vertegenwoordigde mag uitvoeren. Hierbij moet bedacht worden, dat registratie geen voorwaarde is voor het ontstaan van een machtiging; het is een hulpmiddel voor een bestuursorgaan of aangewezen organisatie om te bepalen of iemand is gemachtigd, oftewel het vormt een aanwijzing op basis waarvan bestaan, aard en omvang van de machtiging bepaald kan worden. De machtigingsdienst controleert thans niet of de aan de registratie ten grondslag liggende volmacht in alle opzichten rechtsgeldig is, dus bijvoorbeeld of de vertegenwoordigde handelingsbekwaam was op het moment van afgeven van de machtiging en registratie ervan."

We hebben ervoor gekozen om het kunnen creëren, wijzigen (ook wel: corrigeren) en beëindigen (ook wel: intrekken) door alle betrokkenen (verstrekker, vertegenwoordigde en vertegenwoordiger) samen te nemen tot één generieke functie.

Een verdere rationale voor deze generieke functie en de implicaties die hieruit voortkomen is te vinden in:

- Algemene kenmerken van machtigen (hoofdstuk 3),
- Specifieke kenmerken van vrijwillige machtiging (paragraaf 3.1),
- Specifieke kenmerken van wettelijke vertegenwoordiging (paragraaf 3.2),
- Wettelijk kader A en B (paragraaf 4.1.1),
- Beleidskader D (paragraaf 4.1.2),
- Maatschappelijke en technische ontwikkeling F (paragraaf 4.1.3).

Met 'beheren' bedoelen we hieronder steeds 'creëren, wijzigen en beëindigen'.

*GO-GF-MV01 - Kunnen creëren, wijzigen en beëindigen van vertegenwoordigingsbevoegdheden***Implicaties**

- a. Het is mogelijk om machtigingen tussen natuurlijke personen, tussen niet-natuurlijke personen en tussen natuurlijke en niet-natuurlijke personen te beheren.
- b. Het is mogelijk om een vertegenwoordigingsbevoegdheid met meerdere vertegenwoordigers te beheren.
- c. Het is mogelijk om een vertegenwoordigingsbevoegdheid voor een dienst, combinatie van diensten of alle diensten te beheren.
- d. Bij vrijwillig machtigen kunnen vertegenwoordigde en vertegenwoordiger instemmen met de machtiging.
- e. Het is mogelijk om een bij gerechtelijke uitspraak geregelde vertegenwoordigingsbevoegdheid te beheren.
- f. Bij een bij gerechtelijke uitspraak geregelde vertegenwoordigingsbevoegdheid is de gerechtelijke uitspraak waarop deze is gebaseerd vermeld.
- g. Het moet mogelijk zijn om de vertegenwoordigde en de vertegenwoordigers waartussen de vertegenwoordigingsrelatie geldt eenduidig te vermelden in de vertegenwoordigingsbevoegdheid. Dit betekent dat deze personen een unieke aanduiding moeten hebben.
- h. Het moet mogelijk zijn om diensten waarvoor de vertegenwoordigingsbevoegdheid geldt eenduidig te vermelden in de vertegenwoordigingsbevoegdheid. Dit betekent dat diensten een unieke aanduiding moeten hebben die op gestandaardiseerde wijze opgenomen kan worden in een vertegenwoordigingsbevoegdheid.
- i. Derde partijen kunnen een voorstel tot intrekking of wijziging van een vertegenwoordigingsbevoegdheid doen. Na controle op de grond van de intrekking wordt de intrekking verwerkt. Hiervoor zijn afspraken nodig over welke partijen voorstellen kunnen doen, wat de gronden zijn en waar deze gevonden kunnen worden.

5.3 Kunnen gebruiken van vertegenwoordigingsbevoegdheden

GO-GF-MV02 - Kunnen gebruiken van vertegenwoordigingsbevoegdheden

ID: GO-GF-MV02

Naam

Korte naam: Vertegenwoordigen

Lange naam: Kunnen gebruiken van vertegenwoordigingsbevoegdheden

Beschrijving

Het moet voor de vertegenwoordiger mogelijk zijn om gebruik te maken van de aan hem of haar verstrekte vertegenwoordigingsbevoegdheden bij het handelen namens de vertegenwoordigde.

Rationale

Conform de Awb, moet iedereen door een ander vertegenwoordigd kunnen worden in zijn of haar relatie met de overheid. Vertegenwoordigers moeten in staat gesteld worden om gebruik te kunnen maken van de aan hen verstrekte vertegenwoordigingsbevoegdheden en dienstverleners moeten deze accepteren. De vertegenwoordiger moet aan kunnen tonen bevoegd te zijn en de dienstverlener moet kennis nemen van de vertegenwoordigingsbevoegdheid en deze kunnen beoordelen. Gezien de maatschappelijke ontwikkelingen is het gewenst om ook in het private domein en landsgrensoverstijgend machtigen en vertegenwoordigen mogelijk te kunnen maken.

We hebben ervoor gekozen om deze generieke functie te beperken tot het gebruiken van de vertegenwoordigingsbevoegdheid. Het overzicht en inzicht dat een vertegenwoordiger dient te hebben, hebben we opgenomen bij de generieke functie (GO-GF-MV03) dat alle betrokkenen overzicht en inzicht moeten hebben.

GO-GF-MV02 - Kunnen gebruiken van vertegenwoordigingsbevoegdheden

Er zijn verschillende implementatievormen voor het kunnen gebruiken van een vertegenwoordigingsbevoegdheid, bijvoorbeeld het raadplegen van het vertegenwoordigingsbevoegdhedenregister of het overleggen van een token. We beschrijven de generieke functie en de implicaties ervan zoveel als mogelijk op een implementatie-onafhankelijke manier.

Een verdere rationale voor deze generieke functie en de implicaties die hieruit voortkomen is te vinden in:

- Algemene kenmerken van machtigen (hoofdstuk 3),
- Specifieke kenmerken van vrijwillige machtiging (paragraaf 3.1),
- Specifieke kenmerken van wettelijke vertegenwoordiging (paragraaf 3.2),
- Wettelijk kader C (paragraaf 4.1.1),
- Beleidskader D (paragraaf 4.1.2),
- Maatschappelijke en technische ontwikkeling G, H (paragraaf 4.1.3).

Implicaties

- a. De vertegenwoordiger kan selecteren van welke vertegenwoordigingsbevoegdheid hij of zij gebruik wil maken bij het afnemen van diensten.
- b. De dienstverlener kan kennisnemen van de vertegenwoordigingsbevoegdheid of een keten van meerdere vertegenwoordigingsbevoegdheden om vast te kunnen stellen of de vertegenwoordiger bevoegd is om namens de vertegenwoordigde te handelen.
- c. De dienstverlener moet de vertegenwoordigingsbevoegdheid accepteren en mag er geen aanvullende eisen aan stellen. De dienstverlener blijft zelf verantwoordelijk voor de toegang (autorisatie) tot het eigen domein, en kan een vertegenwoordiger dus weigeren als daar redenen voor zijn. Bij de vertegenwoordigingsbevoegdheid worden gegevens geleverd ter ondersteuning van die beslissing. De dienstverlener kan de vertegenwoordigingsbevoegdheid controleren op o.a. betrouwbaarheidsniveau en geldigheid. Hierbij horen ook afspraken over de geldigheid van vertegenwoordigingsbevoegdheidsverklaringen (tokens) die door de vertegenwoordiger worden overlegd en niet bij de bron geverifieerd worden.
- d. Het is wenselijk dat machtigingen zowel in het publieke als private domein kunnen worden vastgelegd en gebruikt. Dit geldt alleen voor machtigingen die voldoen aan nog vast te stellen en door de overheid te erkennen domeinoverstijgende afspraken.
- e. Het is wenselijk dat vertegenwoordigingsbevoegdheden internationaal kunnen worden gebruikt. Vertegenwoordigingsbevoegdheden vastgelegd in Nederland kunnen buiten Nederland worden gebruikt en vertegenwoordigingsbevoegdheden vastgelegd buiten Nederland kunnen in Nederland worden gebruikt. Dit geldt alleen voor vertegenwoordigingsbevoegdheden die voldoen aan nog vast te stellen en door de overheid te erkennen internationale afspraken. Dit vraagt om het kunnen identificeren van niet-ingezetenen.
- f. De dienstverlener moet de verschillende vormen van vertegenwoordiging (vrijwillig, wettelijk, burger-burger, burger-bedrijf, zorgsector, financiële sector enz.) kunnen verwerken.
- g. Het is mogelijk om een bij wet geregelde vertegenwoordigingsbevoegdheid af te leiden. Bij wet geregelde vertegenwoordigingsbevoegdheden worden niet expliciet vastgelegd, maar afgeleid uit gegevens. Om de vertegenwoordiger in staat te stellen een bij wet geregelde vertegenwoordigingsbevoegdheid te kunnen gebruiken, moet deze kunnen worden afgeleid.

5.4 Kunnen hebben van overzicht over vertegenwoordigingsbevoegdheden en inzicht in het gebruik

GO-GF-MV03 - Kunnen hebben van overzicht over vertegenwoordigingsbevoegdheden en inzicht in het gebruik

ID: GO-GF-MV03

Naam

Korte naam: Overzicht en inzicht

Lange naam: Kunnen hebben van overzicht over vertegenwoordigingsbevoegdheden en inzicht in het gebruik

Beschrijving

Verstrekker, vertegenwoordigde en vertegenwoordiger moeten overzicht kunnen hebben over de voor, door en aan hen verstrekte vertegenwoordigingsbevoegdheden en inzicht in het gebruik ervan.

Rationale

Verstrekker, vertegenwoordigde en vertegenwoordiger moeten controle (ook wel: regie) kunnen hebben over hun vertegenwoordigingsbevoegdheden. Ze moeten daarvoor kunnen zien welke vertegenwoordigingsbevoegdheden ze hebben verstrekt of voor hen zijn verstrekt in het geval van wettelijke vertegenwoordiging, welke aan hen zijn verstrekt en waarvoor zekunnen worden gebruikt en daadwerkelijk zijn en worden gebruikt.

We hebben ervoor gekozen om het kunnen hebben van overzicht en inzicht voor alle betrokkenen samen te voegen tot één generieke functie. Dat betekent niet per se dat de uitwerking van deze generieke functie tot één en hetzelfde overzicht voor alle soorten betrokkenen moet leiden. Er kan bijvoorbeeld onderscheid zijn naar doelgroepen.

Implicaties

- a. Een persoon heeft overzicht over de voor, door en aan hem of haar verstrekte vertegenwoordigingsbevoegdheden.
- b. Een persoon heeft inzicht in het gebruik van de voor, door en aan hem of haar verstrekte vertegenwoordigingsbevoegdheden.
- c. Een vertegenwoordigde heeft voor zijn of haar transacties inzicht of daarvoor een vertegenwoordigingsbevoegdheid is gebruikt en door welke vertegenwoordiger. Dit vloeit voort uit de Awb die verplicht dat op verzoek is aan te tonen welke transactie door wie naar aanleiding waarvan op welk moment is uitgevoerd.

5.5 Kunnen beschikbaar maken van diensten voor vertegenwoordiging

GO-GF-MV04 - Kunnen beschikbaar maken van diensten voor vertegenwoordiging

ID: GO-GF-MV04

Naam

Korte naam: Diensten beschikbaar maken

Lange naam: Kunnen beschikbaar maken van diensten voor vertegenwoordiging

Beschrijving

Dienstverleners moeten in staat zijn gesteld om hun (versies van) diensten te publiceren, zodat bij het creëren van een vertegenwoordigingsbevoegdheid aangegeven kan worden op welke (versie van welke) diensten de vertegenwoordigingsbevoegdheid van toepassing is, voor vertegenwoordigingsbevoegdheden waarvoor dat noodzakelijk is.

Rationale

Het moet mogelijk zijn om aan te geven voor welke specifieke diensten de vertegenwoordigingsbevoegdheid geldt. De verstrekker moet daarvoor de diensten kunnen vermelden in de vertegenwoordigingsbevoegdheid.

GO-GF-MV04 – Kunnen beschikbaar maken van diensten voor vertegenwoordiging

We hebben ervoor gekozen om dit als een generieke functie op te nemen, omdat het kunnen aangeven voor welke handelingen een vertegenwoordigingsbevoegdheid geldt een essentieel onderdeel van machtigen is.

Een verdere rationale voor deze generieke functie en de implicaties die hieruit voortkomen is te vinden in:

- Algemene kenmerken van machtigen (hoofdstuk 3),
- Wettelijk kader C

Implicaties

- a. De dienstverlener kan diensten beschrijven.
- b. De dienstverlener kan zijn dienstbeschrijvingen beschikbaar maken voor het creëren van vertegenwoordigingsbevoegdheden.

5.6 Raakvlakken met andere GO-domeinen

Voor de generieke functies van het subdomein Machtigen en vertegenwoordigen bestaan de volgende raakvlakken met andere domeinen:

1. De personen betrokken bij de vertegenwoordigingsbevoegdheid moeten uniek geduid kunnen worden. Dat betekent dat er erkende unieke aanduidingen (digitale identiteiten) voor ze beschikbaar moet zijn. Bij het mogelijk maken van landsgrensoverschrijdend gebruik geldt dat ook voor niet-ingezetenen. Dit is onderdeel van het overkoepelende domein Identificatie en Autorisatie.
2. De diensten waarvoor de vertegenwoordigingsbevoegdheid geldt moeten uniek geduid kunnen worden. Ook in andere domeinen bestaat de noodzaak voor unieke aanduiding van diensten en beschrijving van deze diensten. Het is in het belang van dienstafnemers en dienstverleners als in verschillende domeinen dezelfde dienstafbakeningen worden gehanteerd of in ieder geval de relatie tussen de dienstafbakeningen duidelijk is. De uitwerking hiervan is onderdeel van het GO-domein Interactie.
3. De dienstverlener moet naast de vertegenwoordigde ook de vertegenwoordiger kunnen bereiken. Dat betekent dat de contactgegevens en -voorkeuren bij de dienstverlener bekend moeten zijn of dat de dienstverlener de vertegenwoordiger via de functies in het GO-domein Interactie kan bereiken.
4. Op het moment van vertegenwoordiging kan het nodig zijn om te toetsen of de vertegenwoordiger (nog steeds) kan en mag handelen en, in het geval van een vrijwillige machtiging, ook of de vertegenwoordigde (nog steeds) kan en mag handelen. Deze toets kan ook nodig zijn als een persoon namens zichzelf handelt. Vanwege deze samenhang is deze toets buiten scope van Machtigen en vertegenwoordigen geplaatst en zal de uitwerking ervan in het overkoepelende domein Identificatie en autorisatie worden opgepakt. Zodra die uitwerking gereed is, kan worden bepaald wat het betekent voor het subdomein Machtigen en vertegenwoordigen.

6 Principes voor machtigen en vertegenwoordigen

Dit hoofdstuk beschrijft de principes voor het GO-subdomein Machtigen en vertegenwoordigen: de algemene regels en richtlijnen die bepalend zijn voor de inrichtingskeuzes voor het subdomein.¹⁴ De GO-principes vullen de NORA-principes aan met principes die specifiek zijn voor gerichte doorontwikkeling van de GDI.

We onderscheiden binnen de GO twee soorten principes:

- Basisprincipes: voor de hele GO geldende richtinggevendende uitspraken die daarmee ook van toepassing zijn op het subdomein Machtigen en vertegenwoordigen.¹⁵
- Domeinprincipes: richtinggevendende afspraken voor een specifiek domein of subdomein binnen de GO.

Het subdomein Machtigen en vertegenwoordigen kent geen principes die specifiek voor het subdomein zijn. Dit hoofdstuk beschrijft daarom alleen de implicaties van de GO-basisprincipes voor het subdomein.

De GO-basisprincipes zijn:¹⁶

1. Denken vanuit behoeften van burgers en bedrijven (GO-BP-1)
2. Rekening houden met de diversiteit bij burgers en bedrijven (GO-BP-2)
3. Rekening houden met diversiteit bij dienstverleners (GO-BP-3)
4. Gebruik van ontkoppelde functies (GO-BP-4)
5. Afspraken voor standaarden voor generieke voorzieningen (GO-BP-5)

Uit de uitwerking van het subdomein Machtigen en vertegenwoordigen volgen twee aanvullende principes die zullen worden toegevoegd aan de GO-basisprincipes. De twee aanvullende principes zijn:^{17 18}

6. Zorg dat het veilig en betrouwbaar werkt (voorstel voor GO-BP-6)
7. Zorg dat de werking inzichtelijk is (voorstel voor GO-BP-7)

De grijs gearceerde tekst bij de principes hieronder is overgenomen uit de beschrijving van de GO-basisprincipes.

¹⁴ GO gebruikt de definitie van 'principe' zoals die wordt gehanteerd in architectuurraamwerk 'The Open Group Architecture Framework' (TOGAF):
Principles are general rules and guidelines, intended to be enduring and seldom amended, that inform and support the way in which an organization sets about fulfilling its mission. Architecture Principles define the underlying general rules and guidelines for the use and deployment of all IT resources and assets across the enterprise. They reflect a level of consensus among the various elements of the enterprise, and form the basis for making future IT decisions. Each Architecture Principle should be clearly related back to the business objectives and key architecture drivers.

¹⁵ De NORA spreekt tegenwoordig over architectuurprincipes. Bij GO spreken we over basisprincipes en domeinprincipes.

¹⁶ De GO-basisprincipes zijn beschreven in het document 'GO architectuurprincipes berichtenstelsel' dat beschikbaar is op NORA online
[https://www.noraonline.nl/wiki/Gemeenschappelijke_Overheidsarchitectuur_\(GO\)](https://www.noraonline.nl/wiki/Gemeenschappelijke_Overheidsarchitectuur_(GO)).

¹⁷ De NORA hanteert tegenwoordig de gebiedende wijs voor principes. Dat doen we hier ook voor de twee aanvullende principes. De formulering van de bestaande GO-basisprincipes moet elders aangepast worden.

¹⁸ We kiezen voor de formulering van de principes voor 'Zorg ...' en niet voor 'Maak ...' om te benadrukken dat de principes niet alleen betrekking hebben op de realisatie van oplossingen, maar zeker ook op het in werking zijn ervan.

6.1 Denken vanuit behoeften van burgers en bedrijven (GO-BP-1)

GO-BP-1 - Denken vanuit behoeften van burgers en bedrijven

Dit GO-basisprincipe is als volgt beschreven:

We nemen de NORA-basisprincipes over als vertaling van denken vanuit de behoeften van "burgers en bedrijven" bij het realiseren van diensten (N.B. NORA gebruikt de term "afnemers" waar GO de term "burgers en bedrijven" gebruikt):

- BP01 Proactief: Afnemers krijgen de dienstverlening waar ze behoefte aan hebben*
- BP02 Vindbaar: afnemers kunnen de dienst eenvoudig vinden.*
- BP03 Toegankelijk: afnemers hebben eenvoudig toegang tot de dienst.*
- BP04 Standaard: afnemers ervaren uniformiteit in de dienstverlening door het gebruik van standaardoplossingen.*
- BP05 Gebundeld: afnemers krijgen gerelateerde diensten gebundeld aangeboden.*
- BP06 Transparant: afnemers hebben inzage in voor hen relevante informatie.*
- BP07 Noodzakelijk: afnemers worden niet geconfronteerd met overbodige vragen.*
- BP08 Vertrouwelijk: afnemers kunnen erop vertrouwen dat informatie niet wordt misbruikt.*
- BP09 Betrouwbaar: afnemers kunnen erop vertrouwen dat de dienstverlener zich aan afspraken houdt.*
- BP10 Ontvankelijk: afnemers kunnen input leveren over de dienstverlening.*

De implicaties van dit principe voor machtigen en vertegenwoordigen zijn.

1. Vrijwillig machtigen kan daar waar de vertegenwoordigde fysiek of digitaal aanwezig is; op MijnOverheid, op het portaal van de Belastingdienst, bij de balie van het ziekenhuis, bij de personal coach, enz. Het creëren van een machtiging kan bijvoorbeeld ook via een balie of telefonisch. Dit betekent dat ook balied medewerkers en telefonisten machtigingen moeten kunnen vastleggen. Dit geldt ook voor het kunnen wijzigen en beëindigen van de machtiging.
De betrouwbaarheidseisen aan de machtiging zullen bepalen in welke situaties vrijwillig machtigen mogelijk gemaakt kan worden. Ook is bepalend of het generiek ingericht kan worden, zodat niet alle dienstverleners deze fysieke optie moeten bieden en zodat de vertegenwoordigde niet bij iedere afzonderlijke dienstverlener langs moet gaan. In de huidige situatie worden machtigingen worden veelal op papier afgegeven. Dit heeft tot gevolg dat de vertegenwoordigde dat bij elke dienstverlener voor elk proces moet doen en het totaaloverzicht niet heeft. Daarom moeten machtigingen digitaal vastgelegd worden en digitaal bruikbaar zijn via verschillende, ook niet-digitale kanalen.
2. Het creëren van een vertegenwoordigingsbevoegdheid kan met alle erkende authenticatiemiddelen met voldoende hoog betrouwbaarheidsniveau.
3. Het gebruik van een vertegenwoordigingsbevoegdheid kan zowel via digitale als niet-digitale (persoon-naar-persoon) kanalen. Dit betekent dat ook balied medewerkers en telefonisten toegang nodig hebben tot bronnen voor vertegenwoordigingsbevoegdheden.
4. Het gebruiken van een vertegenwoordigingsbevoegdheid kan met alle erkende authenticatiemiddelen met voldoende hoog betrouwbaarheidsniveau.
5. Er is minimaal één plaats (toegankelijk via verschillende kanalen) waar een persoon overzicht heeft van de door, voor en aan hem verstrekte machtigingen. In het overzicht is te zien welke machtigingen hij/zij heeft gekregen en/of heeft toegekend en/of zijn uitgesproken door een rechter en/of uit wetgeving voortkomen in relatie tot de beschikbare diensten.
6. Er is minimaal één plaats (toegankelijk via verschillende kanalen) waar een persoon inzicht heeft in het gebruik van de door, voor en aan hem verstrekte machtigingen.
7. Indien gewenst wordt een persoon geattendeerd op het gebruik van een door, voor of aan hem verstrekte vertegenwoordigingsbevoegdheid.
8. De vertegenwoordiger wordt actief geattendeerd op de aan hem of haar verstrekte vertegenwoordigingsbevoegdheden en wijzigingen daarin.

GO-BP-1 - Denken vanuit behoeften van burgers en bedrijven

9. De vertegenwoordiger kan voor iedere dienst van iedere dienstverlener op dezelfde uniforme wijze gebruik maken van een vertegenwoordigingsbevoegdheid.

6.2 Rekening houden met de diversiteit bij burgers en bedrijven (GO-BP-2)

GO-BP-2 - Rekening houden met de diversiteit bij burgers en bedrijven

De rationale voor dit GO-basisprincipe is als volgt:

Zowel "burgers als bedrijven" kunnen in meerdere opzichten sterk van elkaar verschillen. We houden hier rekening mee bij het maken van afspraken, standaarden en voorzieningen.

Dit basisprincipe resulteert niet in aanvullende implicaties voor machtigen en vertegenwoordigen ten opzichte van de implicaties die hiervoor bij basisprincipe GO-BP-1 zijn beschreven.

6.3 Rekening houden met diversiteit bij dienstverleners (GO-BP-3)

GO-BP-3 - Rekening houden met diversiteit bij dienstverleners

De rationale voor dit GO-basisprincipe is als volgt:

Dienstverleners kunnen in meerdere opzichten sterk van elkaar verschillen. We houden hier rekening mee bij het maken van afspraken, standaarden en voorzieningen.

Voor onderstaande implicaties is dit GO-basisprincipe ruim geïnterpreteerd als 'Denken vanuit behoefte van dienstverleners'.

De implicaties van dit principe voor machtigen en vertegenwoordigen zijn:

1. Er is een zo klein mogelijk aantal gestandaardiseerde formaten waarin dienstverleners een vertegenwoordigingsbevoegdheid krijgen aangeboden. Bij voorkeur is er één kanaalonafhankelijk formaat.
2. Er is één gestandaardiseerde manier voor het raadplegen van vertegenwoordigingsbevoegdheden die zijn vastgelegd in registers.
3. Het formaat voor dienstbeschrijving van 'machtigbare' diensten gaat uit van het formaat voor dienstbeschrijvingen in andere contexten van (digitale) dienstverlening.
4. De afbakening en beschrijving van 'machtigbare' diensten komen zoveel als mogelijk overeen met de afbakening en beschrijving zoals de dienstaanbieder die in andere voorzieningen gebruikt (zoals berichtenvoorziening of zaakstelsel).
5. De wijze van beschikbaar maken (publiceren) van dienstbeschrijvingen van 'machtigbare' diensten sluit aan op het beschikbaar maken van dienstbeschrijvingen in andere contexten van (digitale) dienstverlening.

6.4 Gebruik van ontkoppelde functies (GO-BP-4)

GO-BP-4 - Gebruik van ontkoppelde functies

Dit basisprincipe is als volgt beschreven:

We gebruiken functies die los van elkaar kunnen werken en samenwerken via gestandaardiseerde diensten.

Dit basisprincipe resulteert niet in implicaties specifiek voor machtigen en vertegenwoordigen.

6.5 Afspraken voor standaarden voor generieke voorzieningen (GO-BP-5)

<i>GO-BP-5 - Afspraken voor standaarden voor generieke voorzieningen</i>
<p>De beschrijving en rationale voor dit basisprincipe zijn als volgt:</p> <p>Beschrijving <i>Als het kan volstaan we met het maken en naleven van afspraken. Anders gaan we dezelfde standaarden gebruiken. Volstaat dat ook niet dan kunnen we generieke voorzieningen ontwikkelen.</i></p> <p>Rationale <i>Het maken van afspraken is een flexibele en eenvoudige manier om binnen een diverse overheid tot resultaten te komen. Wanneer dit niet voldoende is kan gebruik van overeengekomen standaarden mogelijk volstaan. Ontwikkeling en gebruik van generieke voorzieningen is de laatste optie omdat ontwikkeling en gebruik door (deels) autonome organisaties binnen het Nederlandse bestuurlijk bestel in de praktijk leidt tot grote uitdagingen.</i> <i>Uitvoeringsorganisaties hebben vaak een andere populatie van "burgers en bedrijven" en andere wetgeving waarbinnen zij hun taken uitvoeren. Door minder beperkingen (in de vorm van generieke voorzieningen) ontstaat meer ruimte om tot een optimale oplossing te komen. Hetzelfde geldt voor beperkingen in de vorm van standaarden. In het belang van "burgers en bedrijven" en uitvoering van de wet, kan het soms echter noodzakelijk zijn naast afspraken ook standaarden toe te passen of ook generieke voorzieningen toe te passen.</i></p> <p>Dit basisprincipe resulteert niet in implicaties specifiek voor machtigen en vertegenwoordigen.</p>

6.6 Zorg dat het veilig en betrouwbaar werkt (GO-BP-6)

<i>GO-BP-6 - Zorg dat het veilig en betrouwbaar werkt</i>
<p>Dit principe zal worden toegevoegd aan de GO-basisprincipes, vanwege het belang van een veilige en betrouwbare werking van alle domeinen van de GDI. Daarom voegen we het als een zelfstandig principe toe, ondanks dat 'Vertrouwelijk' en 'Betrouwbaar' ook onderdeel zijn van het GO-basisprincipe GO-BP-1.</p> <p>Beschrijving De overheid moet ervoor zorgen dat het contact tussen burgers en bedrijven en de overheid veilig en betrouwbaar is.</p> <p>Rationale Burgers en bedrijven moeten er vanuit kunnen gaan dat hun contact met de overheid veilig en betrouwbaar, zodat ze zonder risico's gebruik kunnen maken van hun rechten en kunnen voldoen aan hun plichten.</p> <p>Implicaties De implicaties van dit principe voor machtigen en vertegenwoordigen zijn:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Het betrouwbaarheidsniveau van een vertegenwoordigingsbevoegdheid is inzichtelijk. 2. Toegang tot een vertegenwoordigingsbevoegdheid vereist een betrouwbaarheidsniveau dat passend is. 3. Handelingen door de vertegenwoordiger zijn herleidbaar tot de vertegenwoordigingsbevoegdheid. 4. Vrijwillige machtigingen kunnen worden geblokkeerd bij voldoende sterk vermoeden van misbruik of fraude. 5. De dienstbeschrijving beschrijft de eisen die aan een vertegenwoordigingsbevoegdheid voor de dienst worden gesteld, zodat de verstrekker van de vertegenwoordigingsbevoegdheid kan zien aan welke eisen de vertegenwoordigingsbevoegdheid en de vertegenwoordiger moeten voldoen.

GO-BP-6 - Zorg dat het veilig en betrouwbaar werkt

6. De dienst aanbieder toetst iedere keer dat een vertegenwoordiger toegang vraagt tot een dienst op de geldigheid van de vertegenwoordigingsbevoegdheid, niet alleen de eerste keer dat de vertegenwoordiger toegang vraagt.
7. De dienst aanbieder kan uit de vertegenwoordigingsbevoegdheid afleiden voor welke zaken de vertegenwoordiger bevoegd is namens welke vertegenwoordigde en op basis van welke grondslag (vrijwillige machtiging, curatele, ouderlijk gezag, etc.).
8. De vertegenwoordiger moet op aanvraag de vertegenwoordigingsbevoegdheid kunnen overleggen: om toegang te kunnen krijgen tot de dienst, of als bewijslast bij vermoeden van misbruik.
9. Het betrouwbaarheidsniveau van een vertegenwoordigingsbevoegdheid is inzichtelijk voor verstrekker, vertegenwoordiger en dienstverlener.
10. De oplossingen voor machtigen en vertegenwoordigen bieden mogelijkheden tot fraude- en misbruikdetectie en bestrijding ervan.

6.7 Zorg dat de werking inzichtelijk is (GO-BP-7)

GO-BP-7 - Zorg dat de werking inzichtelijk is

Dit principe zal worden toegevoegd aan de GO-basisprincipes, vanwege het belang van een transparante of inzichtelijke werking van alle domeinen van de GDI, ondanks dat 'Transparant' ook onderdeel is van het GO-basisprincipe GO-BP-1. Een inzichtelijke werking is niet alleen van belang voor burgers en bedrijven, maar ook voor dienstverleners en voor de partijen die verantwoordelijk zijn voor de werking van de GDI.

Beschrijving

De werking van de afspraken, standaarden en voorzieningen van de overheid voor dienstverlening aan burgers en bedrijven moet inzichtelijk zijn.

Rationale

De werking van de afspraken, standaarden en voorzieningen moet controleerbaar zijn voor de belanghebbenden (burgers, bedrijven en dienstverleners) en de partijen die er verantwoordelijk voor zijn. De verantwoordelijke partijen moeten kunnen vaststellen of de werking voldoet aan de vastgestelde eisen.

Implicaties

Dit voorgestelde basisprincipe resulteert niet in implicaties specifiek voor machtigen en vertegenwoordigen.

7 Keuzes voor machtigen en vertegenwoordigen

Dit hoofdstuk beschrijft de keuzes voor het GO-subdomein Machtigen en vertegenwoordigen; keuzes die resulteren in afspraken, standaarden en voorzieningen die invulling geven aan de generieke functies van het subdomein.

De NORA zegt hierover het volgende:

*Om generieke functies binnen de overheid op een vergelijkbare manier in te richten maken we afspraken. Een **afpraak** is een "overeenkomst binnen de overheid of een deel (domein of sector) over de inrichting en het toepassen van generieke functies". Afspraken kunnen een verschillend karakter hebben en gaan over hoe we samenwerken (proces, taken, verantwoordelijkheden), over het toepassen van standaarden en/of voorzieningen. Afspraken zijn vastgelegd in een wet (bijv. de Wet Digitale Overheid) of in bijvoorbeeld AMVB's, regelingen, beleidsregels of convenanten.*

*Bij de realisatie van een generieke functie kan gebruik worden gemaakt van (een) **standaard(en)**: "een set van regels die beschrijven hoe mensen materialen, producten, diensten, technologieën, taken, processen en systemen dienen te ontwikkelen en beheren". De lijst open standaarden van het Forum Standaardisatie speelt daarbij een belangrijke rol omdat ze voor alle overheidsorganisaties worden aanbevolen of verplicht zijn om te gebruiken.*

*Voor de realisatie van generieke functies kan gebruik worden gemaakt van (een) **voorziening(en)**: een "groepering van services die aan afnemers worden aangeboden, met als doel het bevorderen van uniformiteit en efficiëntie binnen de overheid". Een voorziening kan bedrijfs- en/of applicatie- en/of technologische services leveren. In de praktijk is het meestal een combinatie van services. Bij een voorziening hoort ook een 'leveringsproduct': "op schrift gestelde voorwaarden op basis waarvan de levering van diensten plaatsvindt".*

Samenvattend geldt dat voor het inrichten van generieke functies afspraken, standaarden en voorzieningen nodig zijn. Het bereik van afspraken, standaarden en voorzieningen kan verschillen. In de meest brede zin gelden ze voor alle overheidsorganisaties zodat een generieke functie door alle organisaties op een vergelijkbare manier wordt ingericht. Ze vallen dan binnen het domein van de Generieke Digitale Infrastructuur (GDI) en de daarbij behorende Gemeenschappelijke Overheidsarchitectuur (GO). Ze kunnen echter ook gelden voor een deelverzameling van overheidsorganisaties. Bijvoorbeeld voor alle organisaties binnen een sector of keten.

Voor het subdomein Machtigen en vertegenwoordigen gelden onderstaande keuzes, die op de volgende pagina's nader zijn uitgewerkt.

We gebruiken in de keuzes de term 'vertegenwoordigingsbevoegdhedenbron'. Daaronder verstaan we zowel een register waarin vertegenwoordigingsbevoegdheden expliciet zijn vastgelegd als een voorziening die wettelijke vertegenwoordigingsbevoegdheden levert die zijn afgeleid uit één of meer registraties (zoals ouderlijk gezag). Beide zijn te beschouwen als bronnen waar vertegenwoordigingsbevoegdheden beschikbaar zijn voor raadpleging.¹⁹

We gebruiken de term 'raadplegen' voor het opvragen van de gegevens over een vertegenwoordigingsbevoegdheid, zodat deze gegevens kunnen worden gebruikt. Bijvoorbeeld zodat de dienstverlener kan bepalen of de vertegenwoordiger toegang tot de dienst kan krijgen of zodat de vertegenwoordigingsbevoegdheid kan worden getoond in een overzicht of zodat de vertegenwoordiger de vertegenwoordigingsbevoegdheid als attribuut kan vastleggen in een 'device'.

We gebruiken de term 'beheren van een vertegenwoordigingsbevoegdheid' voor het vastleggen, wijzigen en beëindigen van een vertegenwoordigingsbevoegdheid.

¹⁹ We gebruiken het begrip bron in te betekenis van informatie- of gegevensbron en niet in de betekenis van authentieke bron zoals het bij basisregistraties wordt gebruikt. We spreken niet van vertegenwoordigingsbevoegdheden **dienst**, omdat we het begrip 'dienst' al gebruiken voor diensten aan personen en omdat het gebruik van het begrip 'dienst' voor een register van vertegenwoordigingsbevoegdheden in een eerdere versie van het document tot verwarring bij de lezers leidde.

1. **Meerdere gestandaardiseerde bronnen voor vertegenwoordigingsbevoegdheden**

Er zijn meerdere registers voor het vastleggen en beheren van vertegenwoordigingsbevoegdheden. De vastgelegde vertegenwoordigingsbevoegdheden hebben gestandaardiseerde eigenschappen en zijn volgens standaarden raadpleegbaar, zodat ze op uniforme wijze zijn te verwerken door o.a. dienstverleners. Voor niet vastgelegde, maar af te leiden vertegenwoordigingsbevoegdheden zijn er voorzieningen die dezelfde gestandaardiseerde services bieden voor het raadplegen ervan. Een generieke ontsluiting van alle bronnen is niet per se nodig, maar gemeenschappelijke ontsluiting kan wel gewenst zijn.²⁰

2. **Meerdere gestandaardiseerde dienstencatalogi**

Er zijn meerdere dienstencatalogi voor het publiceren van dienstbeschrijvingen voor 'machtigbare' diensten. De dienstbeschrijvingen hebben gestandaardiseerde eigenschappen en zijn volgens standaarden raadpleegbaar, zodat ze op uniforme wijze zijn te gebruiken bij het vastleggen van vertegenwoordigingsbevoegdheden. Een generieke ontsluiting van alle catalogi is niet per se nodig, maar gemeenschappelijke ontsluiting kan wel gewenst zijn.

3. **Stelselbreed persoonlijk overzicht van vastgelegde vertegenwoordigingsbevoegdheden**

Er is een persoonlijk overzicht beschikbaar van de voor, door en aan de persoon verleende vertegenwoordigingsbevoegdheden die in het stelsel zijn vastgelegd (d.w.z., vastgelegd in registers die onderdeel zijn van het stelsel).

4. **Stelselbreed persoonlijk overzicht van het gebruik van vertegenwoordigingsbevoegdheden**

Er is een persoonlijk overzicht beschikbaar van het gebruik van de voor, door en aan de persoon verleende vertegenwoordigingsbevoegdheden in het stelsel (d.w.z., gebruik van in het stelsel vastgelegde of af te leiden vertegenwoordigingsbevoegdheden bij dienstverleners die zijn aangesloten op het stelsel). Bij verdere uitwerking moet blijken of spraken moet zijn van een overzicht van gebruikte bevoegdheden of een overzicht van transacties met daarbij inzichtelijk wie de transactie op basis van welke bevoegdheid heeft verricht.

5. **Notificatie door dienstverlener bij gebruik van een vertegenwoordigingsbevoegdheid**

De dienstverlener zorgt voor notificatie van de vertegenwoordigde en vertegenwoordiger als gebruik wordt gemaakt van een vertegenwoordigingsbevoegdheid.

6. **Notificatie door vertegenwoordigingsbevoegdhedenbron bij wijziging en raadpleging van een vertegenwoordigingsbevoegdheid**

De vertegenwoordigingsbevoegdhedenbron zorgt voor notificatie van de vertegenwoordigde en vertegenwoordiger als een vertegenwoordigingsbevoegdheid wordt beheerd of geraadpleegd. Bronnen voor afgeleide vertegenwoordigingsbevoegdheden zorgen bij raadpleging voor notificatie op dezelfde wijze.

Dit resulteert in de afspraken, standaarden en voorzieningen voor het subdomein Machtigen en vertegenwoordigen zoals weergegeven in de volgende tabel. Daarbij verstaan we onder 'generiek' afspraken, standaarden en voorzieningen die voor alle gevallen geldend zijn. Onder 'zelfstandig of gemeenschappelijk' verstaan we voorzieningen die niet generiek worden ingericht, maar die partijen zelf of indien gewenst gemeenschappelijk (ook wel: gezamenlijk) inrichten. Het ontbreken van een generieke voorziening sluit met andere woorden niet uit dat een aantal organisaties een gezamenlijke voorziening inricht of laat inrichten.

²⁰ Het onderscheid tussen generiek en gemeenschappelijk is onder deze tabel toegelicht.

Keuze	Generiek (voor alle gevallen geldend)	Zelfstandig of gemeenschappelijk
<p>1. Meerdere gestandaardiseerde vertegenwoordigingsbevoegdhedenbronnen</p>	<p>Afspraken:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Meerdere gestandaardiseerde vertegenwoordigingsbevoegdhedenbronnen • Criteria voor het opnemen van vertegenwoordigingsbevoegdhedenbronnen in het stelsel <p>Standaarden:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Voor eigenschappen van vertegenwoordigingsbevoegdheden • Voor services voor beheren en raadplegen van vertegenwoordigingsbevoegdheden <p>Voorzieningen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Centrale voorziening voor ontsluiting van vertegenwoordigingsbevoegdhedenbronnen voor dienstverleners is niet noodzakelijk. Een gemeenschappelijke ontsluiting kan wel wenselijk zijn. 	<p>Voorzieningen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vertegenwoordigingsbevoegdhedenregisters met gestandaardiseerde services • Voorzieningen met gestandaardiseerde services voor raadplegen van afgeleide vertegenwoordigingsbevoegdheden
<p>2. Meerdere gestandaardiseerde dienstencatalogi</p>	<p>Afspraken</p> <ul style="list-style-type: none"> • Meerdere gestandaardiseerde dienstencatalogi • Aansluitvoorwaarden voor dienstencatalogi <p>Standaarden:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Voor eigenschappen dienstbeschrijving • Voor services voor beheren en raadplegen dienstbeschrijvingen in dienstencatalogi <p>Voorzieningen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Centrale voorziening voor ontsluiting van dienstencatalogi voor dienstverleners is niet noodzakelijk. Een gemeenschappelijke ontsluiting kan wel wenselijk zijn. 	<p>Voorzieningen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Dienstencatalogi met gestandaardiseerde services
<p>3. Stelselbreed persoonlijk overzicht van vastgelegde vertegenwoordigingsbevoegdheden</p>	<p>Afspraken</p> <ul style="list-style-type: none"> • Centraal persoonlijk overzicht van vertegenwoordigingsbevoegdheden • Logging wijziging en raadpleging vertegenwoordigingsbevoegdheden door vertegenwoordigingsbevoegdhedenregister • Logging raadpleging afgeleide vertegenwoordigingsbevoegdheden door voorzieningen voor afgeleide vertegenwoordigingsbevoegdheden <p>Standaarden</p> <ul style="list-style-type: none"> • Voor services voor raadplegen vertegenwoordigingsbevoegdhedenregisters • Standaarden voor logging en raadplegen ervan: zie uitwerking logging en gegevensverwerking BZK en VNG <p>Voorzieningen</p> <ul style="list-style-type: none"> • Voorziening die persoonlijk overzicht biedt (niet per se voor alle doelgroepen dezelfde voorziening) 	<p>Voorzieningen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vertegenwoordigingsbevoegdhedenregisters met gestandaardiseerde services • Voorzieningen en services voor raadplegen logging: zie uitwerking logging en gegevensverwerking BZK en VNG.
<p>4. Stelselbreed persoonlijk overzicht van gebruik van vertegenwoordigingsbevoegdheden</p>	<p>Afspraken</p> <ul style="list-style-type: none"> • Centraal persoonlijk overzicht van gebruik vertegenwoordigingsbevoegdheden • Logging gebruik vertegenwoordigingsbevoegdheid door dienstverlener <p>Standaarden</p> <ul style="list-style-type: none"> • Standaarden voor logging en raadplegen ervan: zie uitwerking 	<p>Voorzieningen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Voorzieningen en services voor raadplegen logging: zie uitwerking logging en gegevensverwerking BZK en VNG.

Keuze	Generiek (voor alle gevallen geldend)	Zelfstandig of gemeenschappelijk
	logging en gegevensverwerking BZK en VNG Voorzieningen <ul style="list-style-type: none"> Voorziening die persoonlijk overzicht biedt (niet per se voor alle doelgroepen dezelfde voorziening en niet per se een opzichzelfstaande voorziening) 	
5. Notificatie door dienstverlener bij gebruik van vertegenwoordigingsbevoegdheid	Afspraken <ul style="list-style-type: none"> Notificatie door dienstverlener Standaarden <ul style="list-style-type: none"> Geen, zie domein Interactie/Berichtenstelsel Voorzieningen <ul style="list-style-type: none"> Geen, zie domein Interactie/Berichtenstelsel 	Voorzieningen <ul style="list-style-type: none"> Voorzieningen voor notificatie: zie domein Interactie/Berichtenstelsel
6. Notificatie door vertegenwoordigingsbevoegdhedenbron bij wijziging en raadpleging van vertegenwoordigingsbevoegdheid	Afspraken <ul style="list-style-type: none"> Notificatie door vertegenwoordigingsbevoegdhedenregister en voorziening voor afgeleide vertegenwoordigingsbevoegdheden Standaarden <ul style="list-style-type: none"> Geen, zie domein Interactie/Berichtenstelsel Voorzieningen <ul style="list-style-type: none"> Geen, zie domein Interactie/Berichtenstelsel 	Voorzieningen <ul style="list-style-type: none"> Voorzieningen voor notificatie: zie domein Interactie/Berichtenstelsel

De relatie tussen de keuzes en de generieke functies is weergegeven in onderstaande tabel.

	Generieke functie 1. Kunnen creëren, wijzigen en beëindigen vertegenwoordigingsbevoegdheden	Generieke functie 2. Kunnen gebruiken vertegenwoordigingsbevoegdheden	Generieke functie 3. Kunnen hebben van overzicht en inzicht	Generieke functie 4. Kunnen beschikbaar maken van diensten voor machtigen
Keuze 1. Gestandaardiseerde vertegenwoordigingsbevoegdhedenbronnen	X	X	X	X
Keuze 2. Gestandaardiseerde dienstencatalogi	X	X	X	X
Keuze 3. Persoonlijk stelselbreed overzicht vastgelegde vertegenwoordigingsbevoegdheden			X	
Keuze 4. Persoonlijk stelselbreed overzicht gebruik vertegenwoordigingsbevoegdheden			X	
Keuze 5. Notificatie door dienstverlener bij gebruik			X	
Keuze 6. Notificatie door bron bij raadpleging en wijziging			X	

De keuzes zijn hieronder verder uitgewerkt. We gebruiken in de uitwerking de term 'service'. We verstaan daaronder 'een technische functie die leveringen van diensten mogelijk maakt'. We gebruiken deze term om onderscheid te kunnen maken tussen de interne (informatie-)services die

nodig zijn voor het subdomein Machtigen en vertegenwoordigen en de naar burgers en bedrijven gerichte diensten waarvoor vertegenwoordigingsbevoegdheden kunnen worden verleend.

7.1 Meerdere gestandaardiseerde vertegenwoordigingsbevoegdhedenbronnen

GO-RI-MV-01 - Meerdere gestandaardiseerde vertegenwoordigingsbevoegdhedenbronnen

ID: GO-RI-MV-01

Omschrijving

Meerdere gestandaardiseerde vertegenwoordigingsbevoegdhedenbronnen

Beschrijving

Er zijn meerdere vertegenwoordigingsbevoegdhedenregisters voor het vastleggen en beheren van vertegenwoordigingsbevoegdheden. De vertegenwoordigingsbevoegdheden hebben gestandaardiseerde eigenschappen en zijn volgens standaarden raadpleegbaar, zodat ze op uniforme wijze zijn te verwerken door o.a. dienstverleners.

Voor niet vastgelegde, maar af te leiden vertegenwoordigingsbevoegdheden zijn er voorzieningen die dezelfde gestandaardiseerde services bieden voor het raadplegen ervan. Een generieke ontsluiting van alle bronnen is niet noodzakelijk, maar gemeenschappelijke ontsluiting kan wel gewenst zijn.

Rationale

De huidige situatie is dat verschillende soorten vertegenwoordigingsbevoegdheden in verschillende registers zijn vastgelegd, waaronder DigiD Machtigen, het Handelsregister en het onder-curateleregister. Ook voor de afgeleide wettelijke vertegenwoordigingsbevoegdheden zijn verschillende bronnen beschikbaar, zoals de BRP voor ouderlijk gezag. Deze diversiteit is beter te ondersteunen met specifieke registers en bronnen dan met één centrale bron. Er is daarom niet één vertegenwoordigingsbevoegdhedenregister, maar een stelsel van vertegenwoordigingsbevoegdhedenregisters en voorzieningen voor het afleiden van wettelijke vertegenwoordigingsbevoegdheden.

Het is in het belang van dienstverleners dat de diverse vertegenwoordigingsbevoegdhedenbronnen op gestandaardiseerde manier zijn ontsloten en in een gestandaardiseerd formaat machtigingsgegevens verstrekken.

Een verdere rationale voor deze keuze en de implicaties die hieruit voortkomen is te vinden in:

- Algemene kenmerken van machtigen en vertegenwoordigen (hoofdstuk 3),
- Architectuurprincipes GO-BP-3, GO-BP-4, GO-BP-5 (hoofdstuk 6),

Implicaties

- Er zijn criteria om te bepalen welke vertegenwoordigingsbevoegdhedenbronnen onderdeel zijn van het stelsel voor machtigen en vertegenwoordigen. Deze criteria bepalen of ook private en internationale bronnen onderdeel van het stelsel kunnen zijn.
- Er is een standaard voor de eigenschappen van vertegenwoordigingsbevoegdheden. Vertegenwoordigingsbevoegdhedenbronnen dienen deze standaard te volgen.
- Er is een standaard voor services voor het beheren en raadplegen van vertegenwoordigingsbevoegdheden. Vertegenwoordigingsbevoegdhedenbronnen dienen deze standaard te volgen.
Standaardisatie van beheerservices staat op gespannen voet met de verantwoordelijkheid en innovatiekracht van een vertegenwoordigingsbevoegdhedenregister dat een eigen proces van registreren zal hebben. Bij uitwerking van deze standaard moet daarom bepaald worden welke vrijheden deze standaard biedt voor registerspecifieke aspecten.
- Een centrale voorziening voor ontsluiting van vertegenwoordigingsbevoegdhedenbronnen voor dienstverleners is niet noodzakelijk. Intermediaire voorzieningen die meerdere vertegenwoordigingsbevoegdhedenbronnen ontsluiten kunnen toegevoegde waarde hebben voor dienstverleners die veel vertegenwoordigingsbevoegdhedenbronnen moeten ondersteunen. Dienstverleners moeten ervoor kunnen kiezen direct op

GO-RI-MV-01 - Meerdere gestandaardiseerde vertegenwoordigingsbevoegdheidsbronnen

vertegenwoordigingsbevoegdheidsbronnen aan te sluiten, zodat ze niet afhankelijk zijn van de ontwikkelsnelheid van intermediaire ontsluitingsvoorzieningen.

Of er een centrale verwijzingsindex van vertegenwoordigingsbevoegdheidsbronnen nodig is, is een punt dat bij implementatie aandacht moet krijgen.

Voorbeelden

Voorbeelden van bestaande vertegenwoordigingsbevoegdheidsregistraties zijn de registraties van DigiD Machtigen, eHerkenning, CJIB bewindenadministratie, DSO Zaakmachtigen, RVO Machtigen en het register van de Raad voor de Rechtspraak voor curatele en bewindvoering.

Een voorbeeld van een bestaande voorziening die voor dienstverleners meerdere vertegenwoordigingsbevoegdheidsregisters ontsluit is de Routeringsdienst TVS. Een voorbeeld van zo'n toekomstige voorziening is opgenomen in de conceptversie van de architectuurschets van het programma Vertegenwoordigen (versie 31 maart 2021): de Bevoegdheidsverklaringdienst (BVD).

Voorbeelden van diensten voor het afleiden van wettelijke vertegenwoordigingsbevoegdheden zijn de (toekomstige) BronDienstVertalers in de conceptversie van de architectuurschets van het programma Vertegenwoordigen (versie 31 maart 2021) voor gezag en bewind.

7.2 Meerdere gestandaardiseerde dienstencatalogi

GO-RI-MV-02 - Meerdere gestandaardiseerde dienstencatalogi

ID: GO-RI-MV-02

Omschrijving

Meerdere gestandaardiseerde dienstencatalogi

Beschrijving

Er zijn meerdere dienstencatalogi voor het publiceren van dienstbeschrijvingen voor machtigbare diensten. De dienstbeschrijvingen hebben gestandaardiseerde eigenschappen en zijn volgens standaarden raadpleegbaar, zodat ze op uniforme wijze zijn te gebruiken bij het vastleggen van vertegenwoordigingsbevoegdheden.

Een generieke ontsluiting van alle catalogi is niet noodzakelijk, maar gemeenschappelijke ontsluiting kan wel gewenst zijn.

Er zijn raakvlakken met dienstencatalogi die in andere GO-domeinen gebruikt worden. Deze raakvlakken dienen in samenhang met het GO-domein Interactie worden uitgewerkt.

Rationale

Het afbakenen en beschrijven van de machtigbare diensten is de verantwoordelijkheid van de dienstverlener. De afbakening en definitie komen veelal overeen met de afbakening en definitie zoals de dienstverlener die in andere voorzieningen ook gebruikt (zoals een berichtenvoorziening of zaakstelsel). De dienstverlener is de beheerder van zijn eigen dienstbeschrijvingen. Een stelsel van gestandaardiseerde dienstencatalogi maakt het mogelijk dat iedere dienstverlener de eigen dienstbeschrijvingen op gestandaardiseerde wijze ontsluit voor de afnemers ervan.

Een verdere rationale voor deze keuze en de implicaties die hieruit voortkomen is te vinden in:

- Algemene kenmerken van machtigen en vertegenwoordigen (hoofdstuk 3),
- Architectuurprincipes GO-BP-3, GO-BP-4, GO-BP-5 (hoofdstuk 6),

Implicaties

- Er is een standaard voor de eigenschappen van diensten. Dienstencatalogi dienen deze standaard te volgen.
- Er is een standaard voor services voor het beheren en raadplegen van dienstbeschrijvingen. Dienstencatalogi dienen deze standaard te volgen.
- Een centrale voorziening voor ontsluiting van dienstencatalogi voor vertegenwoordigingsbevoegdheidsregisters is niet noodzakelijk.

<i>GO-RI-MV-02 - Meerdere gestandaardiseerde dienstencatalogi</i>
<p>Intermediaire voorzieningen die meerdere dienstencatalogi ontsluiten kunnen toegevoegde waarde hebben voor vertegenwoordigingsbevoegdhedenregisters die veel dienstencatalogi moeten ondersteunen.</p> <p>Vertegenwoordigingsbevoegdhedenregisters moeten ervoor kunnen kiezen direct op dienstencatalogi aan te sluiten, zodat ze niet afhankelijk zijn van de ontwikkelsnelheid van intermediaire ontsluitingsvoorzieningen.</p> <p>Of er een centrale verwijzindex van dienstencatalogi nodig is, is een punt dat bij implementatie aandacht moet krijgen.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Binnen overheidsdomeinen moet worden gestimuleerd dat voor herkenbaarheid bij dienstafnemers domeinbrede afbakening en beschrijvingen worden opgesteld en gebruikt. <p>Voorbeelden</p> <p>Diverse bestaande dienstencatalogi voor machtigen zijn de Dienstencatalogus Machtigen van DigiD Machtigen, de dienstencatalogus eHerkenning en de RVO Dienstencatalogus Machtigen. Andere voorbeelden van dienstencatalogi en standaarden daarvoor zijn Samenwerkende Catalogi en de Uniforme Productennamenlijst (UPL).</p>

7.3 Stelselbreed persoonlijk overzicht van vertegenwoordigingsbevoegdheden

<i>GO-RI-MV-03 - Stelselbreed persoonlijk overzicht van vastgelegde vertegenwoordigingsbevoegdheden</i>
<p>ID: GO-RI-MV-03</p> <p>Omschrijving</p> <p>Stelselbreed persoonlijk overzicht van vertegenwoordigingsbevoegdheden</p> <p>Beschrijving</p> <p>Er is een persoonlijk overzicht beschikbaar van de voor, door en aan de persoon verleende vertegenwoordigingsbevoegdheden die in het stelsel zijn vastgelegd (d.w.z., vastgelegd in vertegenwoordigingsbevoegdhedenregisters die onderdeel zijn van het stelsel).</p> <p>Rationale</p> <p>Generieke functie GO-GF-MV03 stelt: Verstrekker (bij wettelijke vertegenwoordiging), vertegenwoordigde en vertegenwoordiger moeten controle (ook wel: regie) kunnen hebben over hun vertegenwoordigingsbevoegdheden. Ze moeten daarvoor kunnen zien welke vertegenwoordigingsbevoegdheden ze hebben verstrekt of voor hen zijn verstrekt in het geval van wettelijke vertegenwoordiging, welke vertegenwoordigingsbevoegdheden aan hen zijn verstrekt en waarvoor de vertegenwoordigingsbevoegdheden kunnen worden gebruikt en daadwerkelijk zijn en worden gebruikt.</p> <p>Het overzicht biedt ook inzicht in de wijzigingen en raadplegingen van de vertegenwoordigingsbevoegdheden.</p> <p>Het overzicht beperkt zich tot vastgelegde vertegenwoordigingsbevoegdheden en geraadpleegde afgeleide vertegenwoordigingsbevoegdheden (afgeleide vertegenwoordigingsbevoegdheden zijn slechts potentiële vertegenwoordigingsbevoegdheden die pas relevant worden vanaf het moment dat ze voor het eerst zijn geraadpleegd).</p> <p>Een verdere rationale voor deze keuze en de implicaties die hieruit voortkomen is te vinden in:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Architectuurprincipes GO-BP-1, GO-BP-5, GO-BP-6, GO-BP-7 (hoofdstuk 6), <p>Implicaties</p> <ul style="list-style-type: none"> • Er is een voorziening waar personen een overzicht hebben van de voor, door en aan hen verleende vertegenwoordigingsbevoegdheden. Deze voorziening is onderdeel van het domein Interactie en geeft naast overzicht van voor, door en aan de persoon toegekende

GO-RI-MV-03 - Stelselbreed persoonlijk overzicht van vastgelegde vertegenwoordigingsbevoegdheden

vertegenwoordigingsbevoegdheden ook overzicht in andere aan de persoon gerelateerde gegevens.

- Vertegenwoordigingsbevoegdhedenregisters loggen wijzigingen en raadplegingen van vertegenwoordigingsbevoegdheden.
- Bronnen voor afgeleide vertegenwoordigingsbevoegdheden loggen raadplegingen van afgeleide vertegenwoordigingsbevoegdheden.

De standaarden en voorzieningen voor het loggen van gegevensverwerking en het ontsluiten van deze logs (ook wel: verwerkingenregisters) worden beschreven door BZK en de VNG.

Voorbeelden

Voorbeelden van andere (stelselbrede) overzichten voor burgers zijn de MijnOverheid Berichtenbox en MijnOverheid Mijn gegevens.

Een voorbeeld van een overzicht van door een persoon verleende toestemmingen is het overzicht van toestemmingen in de persoonlijke omgeving op volgjezorg.nl.

Vanuit de behoeften van burgers en bedrijven (GO-BP-1) geredeneerd, is er behoefte aan één punt dat toegang tot alle machtigingsdiensten binnen het stelsel geeft om niet alleen overzicht maar ook het beheer over machtigen uit te voeren. Deze portaalfunctie maakt geen deel uit van het subdomein Machtigen en vertegenwoordigen maar is onderdeel van het domein Interactie.

7.4 Stelselbreed persoonlijk overzicht van het gebruik van vertegenwoordigingsbevoegdheden

GO-RI-MV-04 - Stelselbreed persoonlijk overzicht van het gebruik van vertegenwoordigingsbevoegdheden

ID: GO-RI-MV-04

Omschrijving

Stelselbreed persoonlijk overzicht van het gebruik van vertegenwoordigingsbevoegdheden

Beschrijving

Er is een persoonlijk overzicht beschikbaar van het gebruik van de voor, door en aan de persoon verleende vertegenwoordigingsbevoegdheden in het stelsel (d.w.z., gebruik van in het stelsel vastgelegde of af te leiden vertegenwoordigingsbevoegdheden bij dienstverleners die zijn aangesloten op het stelsel).

Bij verdere uitwerking moet blijken of spraken moet zijn van een overzicht van gebruikte bevoegdheden of een overzicht van transacties met daarbij vermeld wie de transactie op basis van welke bevoegdheid heeft verricht.

Rationale

Generieke functie GO-GF-MV03 stelt: Verstrekker (bij wettelijke vertegenwoordiging), vertegenwoordigde en vertegenwoordiger moeten controle (ook wel: regie) kunnen hebben over hun vertegenwoordigingsbevoegdheden. Ze moeten daarvoor kunnen zien welke vertegenwoordigingsbevoegdheden ze hebben verstrekt of voor hen zijn verstrekt in het geval van wettelijke vertegenwoordiging, welke vertegenwoordigingsbevoegdheden aan hen zijn verstrekt en waarvoor de vertegenwoordigingsbevoegdheden kunnen worden gebruikt en daadwerkelijk zijn en worden gebruikt.

Een verdere rationale voor deze keuze en de implicaties die hieruit voortkomen is te vinden in:

- Architectuurprincipes GO-BP-1, GO-BP-5, GO-BP-6, GO-BP-7 (hoofdstuk 6),

Implicaties

- Er is een voorziening waar personen een overzicht hebben van het gebruik van de voor, door en aan hen verleende vertegenwoordigingsbevoegdheden (deze voorziening is onderdeel van het domein Interactie).
- Dienstverleners loggen het gebruik van vertegenwoordigingsbevoegdheden.

GO-RI-MV-04 - Stelselbreed persoonlijk overzicht van het gebruik van vertegenwoordigingsbevoegdheden

De standaarden en voorzieningen voor het loggen van gegevensverwerking en het ontsluiten van deze logs (ook wel: verwerkingenregisters) worden beschreven door BZK en de VNG.

Voorbeelden

Een voorbeeld van een overzicht van het gebruik van door een persoon verleende vertegenwoordigingsbevoegdheden is het overzicht van uitwisselingen in de persoonlijke omgeving op volgjezorg.nl.

7.5 Notificatie door dienstverlener bij gebruik van een vertegenwoordigingsbevoegdheid

GO-RI-MV-05 - Notificatie door dienstverlener bij gebruik van een vertegenwoordigingsbevoegdheid

ID: GO-RI-MV-05

Omschrijving

Notificatie door dienstverlener bij gebruik van een vertegenwoordigingsbevoegdheid

Beschrijving

De dienstverlener zorgt voor notificatie van de vertegenwoordigde en vertegenwoordiger als gebruik wordt gemaakt van een vertegenwoordigingsbevoegdheid.

Rationale

Overeenkomstig de GO-keuze voor het berichtenstelsel (Notificatie wordt door de overheidsorganisaties zelf uitgevoerd) wordt notificatie door de dienstverlener uitgevoerd.

Een verdere rationale voor deze keuze en de implicaties die hieruit voortkomen is te vinden in:

- Architectuurprincipes GO-BP-1, GO-BP-5, GO-BP-6 (hoofdstuk 6),

Implicaties

- Voor notificatie wordt aangesloten op de afspraken, standaarden en voorzieningen voor het GO-subdomein Berichtenstelsel, subdomein van het GO-domein Interactie.

Voorbeelden

Veel publieke en private online diensten notificeren de gebruiker over (al dan niet geslaagde) inlogpogingen, bijvoorbeeld ook over inlogpogingen van gezinsleden bij een in het gezin gedeelde streamingdienst.

7.6 Notificatie door vertegenwoordigingsbevoegdhedenbron bij wijziging en raadpleging van een vertegenwoordigingsbevoegdheid

GO-RI-MV-07 - Notificatie door vertegenwoordigingsbevoegdhedenbron bij wijziging en raadpleging van een vertegenwoordigingsbevoegdheid

ID: GO-RI-MV-07

Omschrijving

Notificatie door vertegenwoordigingsbevoegdhedenbron bij wijziging en raadpleging van een vertegenwoordigingsbevoegdheid

Beschrijving

De vertegenwoordigingsbevoegdhedenbron zorgt voor notificatie van de vertegenwoordigde en vertegenwoordiger als een vertegenwoordigingsbevoegdheid wordt gewijzigd, beëindigd of geraadpleegd. Bronnen voor afgeleide vertegenwoordigingsbevoegdheden zorgen bij raadpleging voor notificatie op dezelfde wijze.

Een verdere rationale voor deze keuze en de implicaties die hieruit voortkomen is te vinden in:

GO-RI-MV-07 - Notificatie door vertegenwoordigingsbevoegdhedenbron bij wijziging en raadpleging van een vertegenwoordigingsbevoegdheid

- Architectuurprincipes GO-BP-1, GO-BP-5, GO-BP-6 (hoofdstuk 6),

Rationale

Overeenkomstig de GO-keuze voor het berichtenstelsel (Notificatie wordt door de overheidsorganisaties zelf uitgevoerd) wordt notificatie door de vertegenwoordigingsbevoegdhedenbron uitgevoerd.

Implicaties

- Voor notificatie wordt aangesloten op de afspraken, standaarden en voorzieningen voor het GO-subdomein Berichtenstelsel, subdomein van het GO-domein Interactie.

Voorbeelden

Geen voorbeelden opgenomen.

7.7 Raakvlakken met andere GO-domeinen

Voor het subdomein Machtigen en vertegenwoordigen bestaan de volgende raakvlakken met afspraken standaarden en voorzieningen in andere domeinen:

1. Subdomein Identificatie en Authenticatie: voor identificatie van burgers en bedrijven in Nederland en buiten Nederland als grensoverschrijdend gebruik mogelijk moet zijn.
2. Domein Interactie: Voor afbakening en beschrijving van diensten en publicatie van dienstbeschrijvingen (dienstencatalogi)
3. Subdomein Berichtenstelsel: voor bereikbaarheidsprofielen en notificatie.
4. Domein Interactie: voor ontsluiten via een portaal van 'Stelselbreed persoonlijk overzicht van vertegenwoordigingsbevoegdheden', 'Stelselbreed persoonlijk overzicht van het gebruik van vertegenwoordigingsbevoegdheden' en beheer van vertegenwoordigingsbevoegdheden in 'meerdere gestandaardiseerde vertegenwoordigingsbevoegdhedenbronnen'.

8 Bijlage: Begrippen

Hieronder zijn de begrippen in dit document beschreven. Een deel van de begrippen is GO-breed en afkomstig uit de GO-begrippen en een deel is specifiek voor het GO-subdomein Machtigen en vertegenwoordigen. Dit is aangegeven met (M&V).

Begrip	Definitie
Afspraak	Regels die voor de inrichting van een generieke functie door partijen zijn overeengekomen, vastgelegd en gepubliceerd. <u>Toelichting:</u> Het kan nodig zijn om afspraken vast te leggen in een wettelijk kader, zoals de Wet Digitale Overheid. Maar dit kan ook in AMVB's, regelingen, beleidsregels, convenanten etc. Binnen architectuurdiagrammen gebruiken we het Archimate-element 'contract'.
Architectuur	Een beschrijving van een (complex) geheel, en van de principes die van toepassing zijn op de ontwikkeling van het geheel en zijn onderdelen. <u>Bron:</u> NORA <u>Toelichting:</u> in de context van de GO is het een stuurinstrument voor de doorontwikkeling van de GDI. Voor formele architectuurbeschrijvingen gebruiken we de architectuurbeschrijvingstaal Archimate.
Architectuurprincipe	Een stelling over een gewenste, generieke, kwalitatieve eigenschap waar architectuur invulling aan moet geven in de publieke sector. <u>Bron:</u> NORA <u>Synoniem:</u> principe. <u>Toelichting:</u> Uitspraak, geldend voor langere termijn, die betrekking heeft op de inrichting van organisatie, processen en informatievoorziening. Richtinggevend voor overheidsorganisaties bij het inzetten van veranderingen en het uitvoeren van projecten. Binnen architectuurdiagrammen gebruiken we het Archimate-element 'principle'.
Belanghebbende (M&V)	Een natuurlijk persoon die zich ter behartiging van zijn belangen in het verkeer met bestuursorganen laat vertegenwoordigen door een gemachtigde. <u>Zie ook:</u> vertegenwoordigde. <u>Bron:</u> Besluit verwerking persoonsgegevens generieke digitale infrastructuur
Bestuursorgaan	Orgaan van een rechtspersoon krachtens publiekrecht ingesteld" (a-orgaan), of "een persoon of college, met enig openbaar gezag bekleed" (b-orgaan). <u>Bron:</u> Algemene wet bestuursrecht, artikel 1:1 lid 1 <u>Toelichting:</u> Uitzonderingen staan vermeld in art. 1:1 lid 2 Awb. Zie ook overheidsorganisatie.
Burgers en bedrijven	Verkorte schrijfwijze voor: burgers, bedrijven, instellingen, intermediairs en hun gemachtigden. (verouderd begrip) <u>Synoniemen:</u> NP en NNP; Natuurlijke personen en Niet Natuurlijke Personen. <u>Toelichting:</u> Dit begrip is opgevolgd, maar kan in oudere documenten nog voorkomen. Er worden verschillende termen gebruikt om de 'klanten' van de overheidsorganisaties aan te duiden zoals afnemers, burgers, bedrijven e.a. Vaak geven deze geen eenduidige volledig dekkende aanduiding van de bedoelde groep. GO hanteert daarom (inmiddels) meestal de termen "persoon" of "NP en NNP" of "Natuurlijk persoon en Niet Natuurlijk Persoon" om hen aan te duiden. Deze termen kunnen ook los van elkaar voorkomen om een deel van de populatie aan te duiden. <u>Zie ook:</u> Persoon.
Betrouwbaarheidsniveau (M&V)	De mate van zekerheid waarmee attributen, identiteiten, authenticatiemiddelen en/of bevoegdheden zijn vastgesteld. <u>Bron:</u> NORA thema AIM
Bevoegdheid (M&V)	Het recht van een persoon om een handeling te verrichten. <u>Bron:</u> Afsprakenstelsel eToegang

Dienst	Een afgebakende prestatie van een persoon of organisatie (de dienstverlener), die voorziet in een behoefte van haar omgeving (de dienstafnemers). <u>Bron</u> : NORA
Dienstafnemer	De persoon of organisatie die een dienst in ontvangst neemt. <u>Bron</u> : NORA <u>Synoniem</u> : afnemer, klant <u>Toelichting</u> : Dit kan een burger, een (medewerker van een) bedrijf of instelling dan wel een collega binnen de eigen of een andere organisatie zijn. In andere contexten wordt de term afnemer gebruikt om een overheidsorganisatie aan te duiden die een generieke voorziening gebruikt om een dienst aan te bieden. Om verwarring hiermee te voorkomen gebruiken we bij voorkeur de term 'dienstafnemer'.
Dienstencatalogus (M&V)	Een elektronisch bevragebare catalogus die de gestructureerde verzameling van alle diensten, inclusief de onderverdeling in subdiensten en eventuele samengestelde diensten bevat. Een dienstencatalogus is nodig voor het kunnen vastleggen van vertegenwoordigingsbevoegdheden. <u>Bron</u> : gebaseerd op dienstencatalogus in Afsprakenstelsel eToegang
Dienstverlener	De persoon of organisatie die voorziet in het leveren van een afgebakende prestatie (dienst) aan haar omgeving (de afnemers) <u>Bron</u> : NORA <u>Synoniem</u> : Dienstaanbieder
GDI	Afkorting van Generieke Digitale Infrastructuur
Gegevensuitwisseling (domein)	Het domein Gegevensuitwisseling omvat alle uitwisselingen van gegevens tussen informatiesystemen van overheidsorganisaties onderling en met informatiesystemen van andere organisaties. <u>Bron</u> : PvA GO.
Gemachtigde (M&V)	De persoon die ter behartiging van de belangen van belanghebbende door de belanghebbende is aangewezen als vertegenwoordiger. <u>Bron</u> : Globale Architectuur Machtigen.
Gemeenschappelijk	Voor 'gemeenschappelijke functies' en 'gemeenschappelijke voorzieningen' geldt dat ze door meerdere (minimaal 2) organisaties toegepast worden. Daarmee omvat dit behalve generieke functies/voorzieningen met name ook functies/voorzieningen die door een deel van de organisaties samen (gemeenschappelijk) ingericht is. <u>Bron</u> : De toelichting is afkomstig uit het Beleidskader Digitale Infrastructuur <u>Synoniem</u> : gedeeld <u>Toelichting</u> : De GDI is beperkt tot generieke functies. Daarnaast zijn er niet-generieke functies die voortkomen uit andere – gemeenschappelijke of individuele - behoeften van beleid en dienstaanbieders. Voor de invulling van die niet-generieke functies zijn zij zelf verantwoordelijk, al dan niet in een coalitie van partijen. De intentie bij de inrichting van deze functies is dat hergebruik in bredere zin mogelijk moet zijn, waarbij (vanzelfsprekend) tegemoetgekomen wordt aan architectuurprincipes en geldende standaarden. Gemeenschappelijk impliceert vaak dat iets niet-generiek is. Aangezien dit impliciet is, wordt de voorkeur gegeven aan 'niet generiek' waar dit onderscheid wezenlijk is.
Gemeenschappelijke Overheidsarchitectuur	Het deel van de Overheidsarchitectuur dat de inrichting van de GDI beschrijft en hiervoor richtinggevende afspraken, standaarden en generieke voorzieningen beschrijft. (afgekort: GO) <u>Synoniemen</u> : Architectuur GDI <u>Toelichting</u> : Er is meer overheidsarchitectuur (NORA familie o.a.). De GO gaat alleen over de GDI.

Generiek	Voor alle gevallen geldend, niet specifiek. <u>Bron</u> : Van Dale woordenboek
Generieke Digitale Infrastructuur	De kern van de digitale overheid die niet organisatie-, sector- of domein specifiek is en die wordt begrensd door de Generieke functies. (afgekort GDI) <u>Bron</u> : Wet Digitale Overheid, beleidskader digitale basisinfrastructuur <u>Synoniemen</u> : Basisinfrastructuur, Digitale basisinfrastructuur <u>Toelichting</u> : De GDI omvat tevens de functies van de in de Wet Digitale Overheid genoemde voorzieningen. Het wetsvoorstel hiervoor (de eerste tranche van de wet digitale overheid) regelt nu het voor authenticatie relevante deel van de infrastructuur bij bestuursorganen en aangewezen organisaties, zodat burgers met een toegelaten identificatiemiddel van het juiste betrouwbaarheidsniveau toegang hebben tot de digitale dienstverlening van alle bestuursorganen en aangewezen organisaties.
Generieke functie	Iets wat meerdere overheidsorganisaties moeten kunnen voor het uitvoeren van hun taken. <u>Bron</u> : NORA <u>Toelichting</u> : Binnen de overheid wordt gebruik gemaakt van afspraken, standaarden en voorzieningen om generieke functies op dezelfde manier in te richten. Binnen architectuurdiagrammen gebruiken we het Archimate-element 'capability'.
Handelings-bekwaamheid (M&V)	De mentale en fysieke geschiktheid om zelfstandig handelingen met rechtsgevolgen te mogen verrichten, waarbij de handelende persoon de gevolgen van het eigen handelen goed kan inschatten. <u>Bron</u> : Burgerlijk Wetboek BW 3:32
Horizontale machtiging (M&V)	Een machtiging tussen twee entiteiten zonder hiërarchische verhouding. Het verticaal machtigen komt alleen voor binnen organisaties. Daarbij wordt de uitvoering van een specifieke taak of takenpakket namens de onderneming bij een medewerker belegd. Dat wil zeggen dat een vertegenwoordiger van de organisatie gemandateerd wordt om namens de organisatie te handelen. <u>Bron</u> : Globale Architectuur Machtigen
Identificatie & autorisatie (domein)	Het domein Identificatie & autorisatie omvat alle uitwisselingen vanuit de GDI om "burger en bedrijf" uniek te identificeren en authentifieren ten behoeve van autorisatie. Tevens kan de bevoegdheid tot het digitaal handelen namens een persoon worden vastgesteld. <u>Bron</u> : PvA GO.
Infrastructuur (domein)	Het domein Infrastructuur omvat alle overige componenten van de GDI die veelal een basis vormen voor afspraken, standaarden en voorzieningen in de overige domeinen. <u>Bron</u> : PvA GO.
Interactie (domein)	Het domein interactie omvat alle onderdelen van de GDI ten behoeve van elektronische informatie-uitwisseling met "burgers en bedrijven". Uitwisseling t.b.v. identificatie & autorisatie is hiervan uitgezonderd. <u>Bron</u> : PvA GO.
Ketenmachtiging (M&V)	Machtigingssituatie waarin twee of meer afzonderlijke machtigingen aan één geketend worden doordat van twee geketende machtigingen een persoon in de ene machtiging de rol van Gemachtigde heeft en in de andere machtiging de rol van Belanghebbende. <u>Bron</u> : Globale Architectuur Machtigen
Machtigen (M&V)	Machtigen is het verlenen van bevoegdheid door een vertegenwoordigde (ook: belanghebbende) aan een vertegenwoordiger (ook: gemachtigde) ten aanzien van de verrichting van een specifieke dienst. <u>Bron</u> : Globale Architectuur Machtigen

Machtiging (M&V)	Een herroepbare bevoegdheid die een vertegenwoordigde verleent aan een andere partij (de vertegenwoordiger) om in naam van eerstgenoemde rechtshandelingen te verrichten. Zie ook 'Verticale vertegenwoordigingsbevoegdheid' <u>Bron</u> : Afsprakenstelsel eToegang <u>Synoniem</u> : volmacht
Vertegenwoordigingsbevoegdhedenbron (M&V)	Een register waarin vertegenwoordigingsbevoegdheden expliciet zijn vastgelegd of een voorziening die wettelijke vertegenwoordigingsbevoegdheden afleidt uit een of meer registraties. Beide zijn bronnen waar vertegenwoordigingsbevoegdheden beschikbaar zijn voor raadpleging.
Vertegenwoordigingsbevoegdhedenregister (M&V)	Voorziening voor elektronische registratie van vertegenwoordigingsbevoegdheden. <u>Bron</u> : gebaseerd op machtigingenregister in Globale Architectuur Machtigen.
Natuurlijk persoon (NP)	Een persoon van vlees en bloed die rechten en plichten kan hebben <u>Bron</u> : NORA thema AIM
Niet-natuurlijk persoon (NNP)	Een Niet-Natuurlijk Persoon is een Rechtspersoon of een samenwerkingsverband van Natuurlijk Personen. Een Rechtspersoon is een door de wet mogelijk gemaakte entiteit, die drager kan zijn van rechten en plichten. <u>Bron</u> : NORA thema AIM
Overheid(s-organisaties)	In de context van GO: alle, op basis van het Koninklijk Besluit van 16 juli 1859, in de staatsalmanak opgenomen organisaties (zie https://almanak.overheid.nl/). Uitgezonderd hiervan zijn: <ul style="list-style-type: none"> • ZBO's met een privaatrechtelijke rechtsvorm, • Caribisch Nederland (BES-eilanden), • Aruba, Curaçao en Sint Maarten. <u>Synoniemen</u> : bestuursorgaan <u>Toelichting</u> : NORA doelt met het begrip 'overheidsorganisaties' zowel op overheden als op semi-overheids- en private organisaties met een publieke taak. Dit is in lijn met deze definitie. GO geeft geen duiding van mogelijk facultatieve deelname aan (onderdelen van) de GDI door niet-overheidsorganisaties. Aanvullend aan Overheid(s-organisaties) kan gedacht worden aan organisaties (niet-overheid) met een publieke taak zoals: <ul style="list-style-type: none"> • alle ZBO's met een privaatrechtelijke rechtsvorm, • pensioenfondsen aangesloten bij de pensioenfederatie.
Overheidsarchitectuur	Een Architectuur gericht op het functioneren van de overheid (overkoepelend, sectoraal gericht of organisatiegericht).
Persoon	Natuurlijk persoon of niet-natuurlijk persoon
Principe	Zie architectuurprincipe
Publieke digitale dienstverlening	Verlening van elektronische diensten aan natuurlijke personen, ondernemingen of rechtspersonen ter uitoefening van een publieke taak door een bestuursorgaan als bedoeld in artikel 1:1, eerste lid, onderdeel a, van de Algemene wet bestuursrecht of een aangewezen organisatie. <u>Bron</u> : Wet Digitale Overheid <u>Toelichting</u> : NORA doelt met het begrip 'overheidsorganisaties' zowel op overheden als op semi-overheids- en private organisaties met een publieke taak. Dit is in lijn met de definitie van GO.
Service (M&V)	Een technische functie die leveringen van diensten mogelijk maakt". <u>Toelichting</u> : "We gebruiken deze term om onderscheid te kunnen maken tussen de interne (informatie-)services die nodig zijn voor het subdomein Machtigen en vertegenwoordigen en de naar burgers en bedrijven gerichte diensten waarvoor machtigingen kunnen worden verleend.

Standaard	<p>Een set van regels die beschrijven hoe mensen materialen, producten, diensten, technologieën, taken, processen en systemen dienen te ontwikkelen en beheren.</p> <p><u>Bron</u>: NORA</p> <p><u>Toelichting</u>: Binnen architectuurdiagrammen gebruiken we het Archimate-element 'requirement'.</p>
Stelsel	<p>Een systeem waarbinnen organisaties via afspraken, standaarden en/of voorzieningen samenwerken om bepaalde functionaliteit te realiseren.</p> <p><u>Bron</u>: NORA</p> <p><u>Toelichting</u>: Een stelsel is een implementatie voor een of meerdere generieke functies (of delen daarvan).</p> <p><u>Voorbeelden</u>: Federatief Berichten Stelsel (FBS), eHerkenning-stelsel, stelsel van basisregistraties.</p>
Verstrekker (M&V)	<p>Degene die de vertegenwoordigingsbevoegdheid toekent aan de vertegenwoordiger.</p> <p>Dat is niet in alle gevallen de vertegenwoordigde. Bij vrijwillig machtigen is het over het algemeen wel de vertegenwoordigde, maar het kan ook de wettelijk vertegenwoordiger van de vertegenwoordigde zijn. Bij een ketenmachtiging, waarbij de vertegenwoordiger (bijvoorbeeld een bedrijf) een derde persoon (bijvoorbeeld een medewerker) machtigt is de vertegenwoordiger de verstrekker van de tweede machtiging.</p>
Vertegenwoordigde (M&V)	<p>Een persoon die zich ter behartiging van zijn belangen in het verkeer met bestuursorganen wordt vertegenwoordigd door een gemachtigde.</p>
Vertegenwoordiger (M&V)	<p>De persoon die ter behartiging van de belangen van belanghebbende door de belanghebbende, de wet of een gerechtelijke uitspraak is aangewezen als vertegenwoordiger.</p> <p><u>Bron</u>: Globale Architectuur Machtigen</p>
Vertegenwoordiging (M&V)	<p>De rechtsfiguur die inhoudt dat de rechtsgevolgen van een door een bepaalde Partij (de Vertegenwoordiger of Gemachtigde) in naam van een andere partij (de Vertegenwoordigde dienstafnemer) met een derde verrichte handeling aan de vertegenwoordigde worden toegerekend.</p> <p>De Bevoegdheid tot het verrichten van vertegenwoordigingshandelingen vloeit voort uit hetzij de wet hetzij een volmacht (privaatrecht) hetzij uit een machtiging (bestuursrecht). Zo'n bevoegdheid kan eventueel ingeperkt zijn tot bepaalde rechtshandelingen, of een bepaalde relevante omvang ten aanzien van rechtshandelingen.</p> <p>In privaatrechtelijke context wordt naast het begrip vertegenwoordiger, agent of gevolmachtigde gehanteerd in plaats van gemachtigde.</p> <p><u>Bron</u>: Begrippenlijst eToegang</p>
Vertegenwoordigingsrelatie	<p>De relatie tussen de vertegenwoordigde en vertegenwoordiger waaruit blijkt welke vertegenwoordigingsbevoegdheid de vertegenwoordiger in relatie tot de vertegenwoordigde heeft.</p>
Verticale machtiging (M&V)	<p>Een machtiging met hiërarchische verhouding binnen een entiteit; werkgever – werknemer. Het verticaal machtigen komt alleen voor binnen organisaties. Daarbij wordt de uitvoering van een specifieke taak of takenpakket namens de onderneming bij een medewerker belegd. Dat wil zeggen dat een vertegenwoordiger van de organisatie gemandateerd wordt om namens de organisatie te handelen.</p> <p><u>Bron</u>: Globale Architectuur Machtigen</p>
Voorziening	<p>Groepering van services die aan afnemers worden aangeboden, met als doel het bevorderen van uniformiteit en efficiëntie binnen de overheid.</p> <p><u>Bron</u>: NORA .</p> <p><u>Toelichting</u>: Voorzieningen zullen binnen de context van de GO vaak (ook) geautomatiseerde informatiesystemen omvatten, maar kunnen zich ook beperken tot een bedrijfsproces voor het leveren van een dienst. Binnen architectuurdiagrammen gebruiken we het Archimate-element 'product' ('A product represents a coherent collection of services and/or passive structure elements, accompanied by a contract/set of agreements, which is offered as a whole to (internal or external) customers').</p>

Vrijwillig machtigen (M&V)	Zie Machtigen
Wettelijke vertegenwoordiging (M&V)	Wettelijke of bij gerechtelijke uitspraak geregelde overdracht van rechten en plichten als gevolg van handelingsonbekwaamheid of handelingsonbevoegdheid, en worden zowel de bevoegdheden als de verantwoordelijkheden van een belanghebbende overgedragen naar de vertegenwoordiger <u>Bron</u> : Globale Architectuur Machtigen
Wilsbekwaamheid (M&V)	Het vermogen van een persoon om een beslissing verantwoord te nemen. <u>Bron</u> : (bron: juridischwoordenboek.nl)
Zaak (M&V)	Een samenhangende hoeveelheid werk met een gedefinieerde aanleiding en een gedefinieerd resultaat waarvan kwaliteit en doorlooptijd bewaakt moeten worden. <u>Bron</u> : NORA

9 Bijlage: Verantwoording capability's pressurecooker

In het pressurecooker-document voor Machtigen (I&A2) zijn onderstaande generieke functies opgenomen. Hieronder is beschreven hoe deze zijn verwerkt in de generieke functies voor het GO-subdomein Machtigen en vertegenwoordigen. De tekst in schuinschrift is steeds afkomstig uit het pressurecooker-document.

Verwijsfunctie / index

Een functie die voor (overheids)dienstverleners (nu in ieder geval ook het Zorgdomein) duidelijk maakt in welke registers welke bevoegdheids/machtigingsinformatie te vinden is.

Verantwoording

Zoals in het pressurecooker-document is beschreven volgt de behoefte aan een verwijsfunctie uit de bestaande situaties met verschillende soorten bevoegdheden in verschillende registers. Het is een behoefte die volgt uit gemaakte inrichtingskeuzes. De generieke functies voor het GO-subdomein Machtigen en vertegenwoordigen zijn generieke functies waarover overheidspartijen moeten beschikken, ongeacht de gekozen inrichting. Daarom is de verwijsfunctie niet opgenomen als generieke functie. De verwijsfunctie is verwerkt in hoofdstuk 7 'Keuzes' voor afspraken, standaarden en voorzieningen.

Dienstencatalogus of minimaal een virtuele dienstencatalogus, die verwijst naar de definities in een centrale dienstencatalogus

Gemeenschappelijke afspraken over de dienstencatalogus met daarin de diensten waarop een machtiging kan worden vastgelegd en toegepast en beschreven.

Gemeenschappelijke taal voor bevoegdheden en machtigingen, zowel voor enkelvoudige diensten als samengestelde diensten.

Verantwoording

Een (virtuele) dienstencatalogus is een mogelijke oplossing voor het kunnen creëren en zichtbaar maken van diensten waarvoor machtigen mogelijk is. Het kunnen creëren en zichtbaar maken van diensten is opgenomen als implicatie van de generieke functie 'Kunnen beschikbaar maken van diensten voor machtigen en vertegenwoordigen'. Verder is de (virtuele) dienstencatalogus verwerkt in hoofdstuk 7 'Keuzes' voor afspraken, standaarden en voorzieningen.

Afspraken over correctie en intrekken van machtigen (door machtiginggever, dienstverlener en/of automatisch)

Bovengenoemde rollen moeten een voorstel tot intrekking en/of wijziging kunnen doen. Na controle op de grond van de intrekking wordt de intrekking verwerkt in de machtigingenregisters. In het afsprakenkader staat vermeld wat de gronden zijn en waar deze gevonden kunnen worden.

Verantwoording

Het kunnen corrigeren en intrekken van vertegenwoordigingsbevoegdheden is opgenomen in de generieke functie 'Kunnen creëren, wijzigen en beëindigen van vertegenwoordigingsbevoegdheden. Daar is deze functie als implicatie opgenomen.

Regiefunctie / federatie van machtigingen/ compositie machtigingen of verzamelde machtigingen)

Een functie voor zowel vertegenwoordigde als vertegenwoordigers regie te kunnen voeren op machtigingen.

Verantwoording

Regie kunnen voeren op vertegenwoordigingsbevoegdheden is een combinatie van overzicht en inzicht hebben in verstrekte vertegenwoordigingsbevoegdheden en het gebruik ervan en vertegenwoordigingsbevoegdheden kunnen wijzigen en beëindigen. Deze twee zaken zijn opgenomen als generieke functies GO-GF-MV01 en GO-GF-MV03.

Registerbevraging

Gemeenschappelijke afspraken over het bevragen van machtigingen- en/of bevoegdhedenregisters.

Verantwoording

Het kunnen bevragen van registers is nodig voor verschillende GO-generieke functies, zoals het kunnen wijzigen en beëindigen van vertegenwoordigingsbevoegdheden, het kunnen hebben van overzicht en inzicht en het kunnen gebruiken van vertegenwoordigingsbevoegdheden. Registerbevraging is daarom niet opgenomen als een zelfstandige generieke functie. Welke afspraken, standaarden en voorzieningen hiervoor nodig zijn volgt uit de inrichtingskeuzes voor het sub-domein Machtigen en vertegenwoordigen. Dit is verwerkt in hoofdstuk 7 'Keuzes' voor afspraken, standaarden en voorzieningen.

Gestructureerde gegevens over de machtiging of wettelijke bevoegdheid

Gemeenschappelijke afspraken over gestructureerde gegevens omtrent de (gestructureerde) machtiging of wettelijke bevoegdheid die worden afgegeven door een machtigings-/bevoegdhedenregister en door de overheidsdienstverlener worden meegenomen in het bepalen van toegang en bevoegdheden.

Verantwoording

Het uniformeren van (de gegevensstructuur van) vertegenwoordigingsbevoegdheden is gewenst voor de dienstverleners, zodat deze vertegenwoordigingsbevoegdheden altijd op dezelfde manier kunnen verwerken. Deze wens (of eis) om te uniformeren is niet als generieke functie opgenomen, maar is een implicatie van het principe in hoofdstuk 6 'Principes' dat het voor dienaanbieders mogelijk moet zijn om diverse soorten machtigingen op uniforme wijze te behandelen. Dit is ook verwerkt in hoofdstuk 7 'Keuzes' voor afspraken, standaarden en voorzieningen.

Notificatiefunctie (randvoorwaarde is centrale registratie actueel mailadres)

Notificaties van het gebruik van een machtiging aan de vertegenwoordigde zijn mogelijk (optie voor de vertegenwoordigde). Dit dient door alle partijen in het stelsel te worden ondersteund. Idealiter wordt hierbij aangesloten bij een bredere notificatiefunctie bij de overheid, te gebruiken voor verschillende gemeenschappelijke functies en digitale diensten (en niet specifiek voor machtigen ingericht).

Verantwoording

Notificatie is een manier om de betrokkenen proactief actueel inzicht te geven in het gebruik van machtigingen. Het kunnen hebben van actueel overzicht en inzicht is opgenomen als generieke functie GO-GF-MV03. Notificeren is een manier om hier invulling aan te geven. Dit is verwerkt in hoofdstuk 7 'Keuzes' voor afspraken, standaarden en voorzieningen.

De dienstverlener moet kunnen herleiden en vertrouwen op betrouwbaarheid van de registratie van de machtiging in het machtigingenregister

Bij registratie van de machtiging in een machtigingenregister bepaalt de gehanteerde procedure het betrouwbaarheidsniveau van de machtiging. Er moeten afspraken zijn over de afleiding van het betrouwbaarheidsniveau bij registratie (uit de handelingen). De dienstverlener beslist welk betrouwbaarheidsniveau van de registratie van de machtiging nodig is voor de levering van haar dienstverlening.

Verantwoording

De eis dat machtigen en vertegenwoordigen betrouwbaar moet zijn is opgenomen als principe in hoofdstuk 6 'Principes' en niet als generieke functie in dit hoofdstuk. Dit is ook verwerkt in hoofdstuk 7 'Keuzes' voor afspraken, standaarden en voorzieningen.